

ພາບລວມຂອງຂະບວນການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ

ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນຂະບວນການທີ່ມີຫລາຍຂັ້ນຕອນ ເຊິ່ງໃນນັ້ນຈະມີການພິຈາລະນາ ບັນຫາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດກຳນົດໄດ້ວ່າ ສົມຄວນຖືເອົາຂໍ້ຂັດແຍ່ງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເປັນເງື່ອນໄຂໃນການອະນຸມັດໂຄງການ ຫລື ຈະອະນຸຍາດໃຫ້ໂຄງການມີການດຳເນີນການຫຼືບໍ່. ປະສິດທິຜົນຂອງການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມຄົບຖ້ວນຂອງຂະບວນການປະເມີນຜົນແບບຕໍ່ເນື່ອງ ທີ່ກວມເອົາທຸກດ້ານຂອງກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ ດັ່ງທີ່ສະແດງໄວ້ໃນ ຮູບທີ 1. ຂະບວນການພື້ນຖານຂອງການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ປະກອບດ້ວຍຫົກຂັ້ນຕອນທີ່ແຍກອອກຈາກກັນຢ່າງຈະແຈ້ງ, ເລີ່ມຈາກກັນກອງ (Screening) ໂຄງການ ຫລື ກິດຈະກຳກິດຈະກຳຂອງໂຄງການທີ່ສະເໜີໄວ້ ເພື່ອກຳນົດໄດ້ວ່າ ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການປະເມີນຜົນ ແລະ ຕີລາຄາແບບຄົບຊຸດຂອງຂະບວນການປະເມີນຜົນຫຼືບໍ່ ແລະ ມັນຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃຫ້ນຳໃຊ້ມາຕະການປ້ອງກັນທີ່ມີປະສິດທິຜົນແນວໃດ. ບົດຮຽນນີ້ ຈະໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ລັກສະນະລວມທາງດ້ານຫຼັກການຂອງ ຂອງແຕ່ລະຂັ້ນຕອນຂອງການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. ສ່ວນລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ ທາງດ້ານເຕັກນິກໃນຂະບວນການປະເມີນຜົນກະທົບ ທາງດ້ານສິ່ງແວດ ທີ່ລວມເອົາທັງການກະຕວງຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ, ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງເພື່ອໃຫ້ຂໍ້ມູນແກ່ຂະບວນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ການຕິດຕາມສິ່ງແວດລ້ອມ, ໄດ້ສະເໜີໄວ້ບັນເພີກອີບຣິມວິຊາ E.

ການກັນກອງ

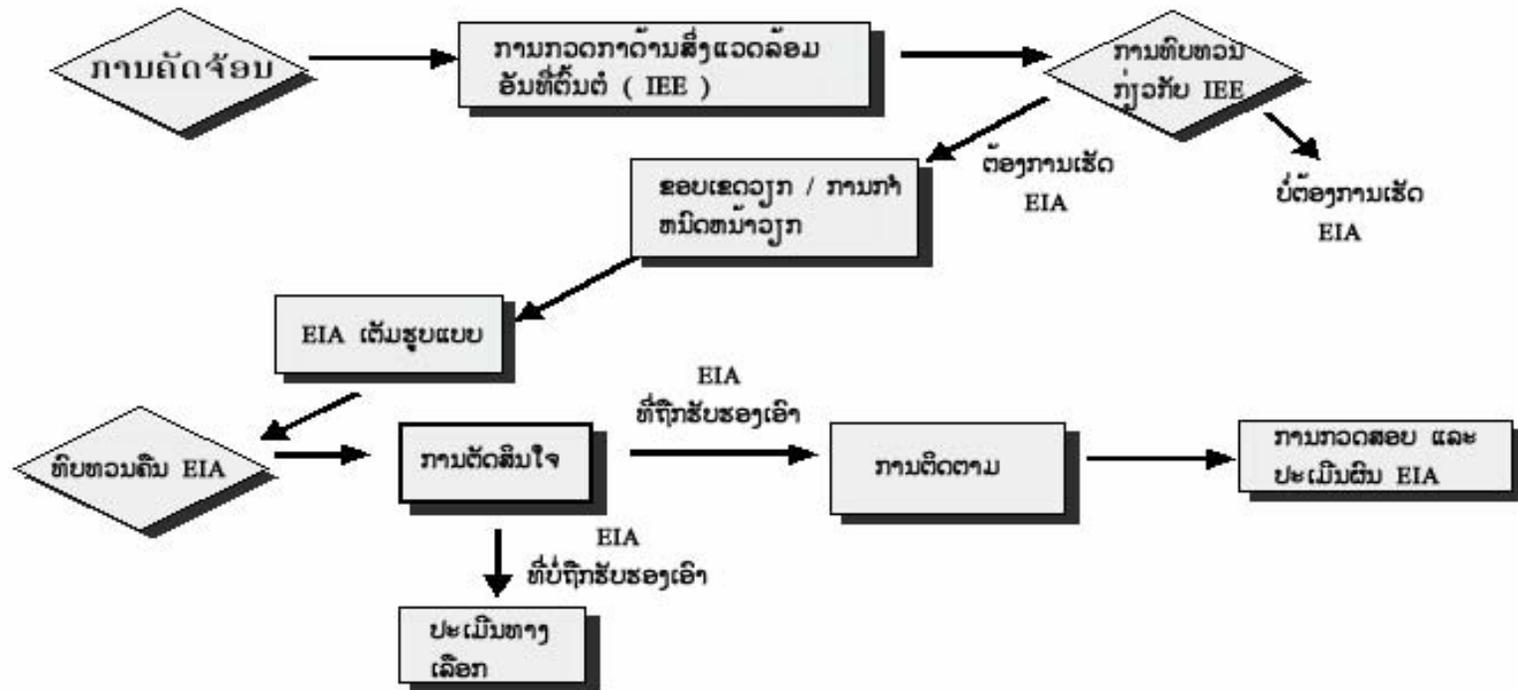
ການກັນກອງໂຄງການແມ່ນຂະບວນການທີ່ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດ ເພື່ອ ກຳນົດວ່າ ໂຄງການນັ້ນ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຫຼືບໍ່ ແລະ ຖ້າຈຳເປັນ, ຈະນຳລະດັບຂອງການທົບທວນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມລະດັບໃດ ຈຶ່ງຈະສາມາດຮັບປະກັນໄດ້. ບໍ່ແມ່ນໝົດທຸກໂຄງການພັດທະນາຈະມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດການປະເມີນຜົນ

ກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ບາງໂຄງການອາດຈະບໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມເລີຍ. ຖ້າວ່າມີການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຮັດການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ກັບແຕ່ລະໂຄງທີ່ສະເໜີ ຈະເປັນການພູມເພື່ອຍເວລາ, ເງິນຄ່າ ແລະ ຄວາມສາມາດທົບທວນທາງດ້ານເຕັກນິກ. ການກັນກອງທີ່ກ່າວນີ້ ຈະເປັນຜູ້ໃຫ້ຄຳຕອບຕໍ່ຄຳຖາມຂັ້ນຕົ້ນ ວ່າຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼືບໍ່.

ການກັນກອງໂຄງການໂດຍທົ່ວໄປສາມາດເຮັດໄດ້ງ່າຍ, ເພາະວ່າ ລະບຽບການກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນດັ່ງກ່າວ ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ສ່ວນໃຫຍ່ ໄດ້ກຳນົດລະອຽດກ່ຽວກັບ ປະເພດຂອງໂຄງການ ແລະ ລະດັບຂອງການທົບທວນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມໄວ້ແລ້ວ. ປະເພດຂອງໂຄງການ ທີ່ມັກຈະມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດ EIA ໄດ້ສັງລວມໄວ້ໃນຕາຕະລາງທີ 1. ຖ້າວ່າ ປະເທດໜຶ່ງທີ່ບໍ່ທັນມີຂໍ້ແນະນຳລະອຽດກ່ຽວກັບການກັນກອງນີ້, ນັກຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຍັງສາມາດເຮັດການກັນກອງຂັ້ນພື້ນຖານໄດ້ໂດຍຄຳນຶງເຖິງບາງບັນຫາຫຼັກດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ມີຄວາມໝັ້ນໃຈໃນການກະຕວງຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນລະດັບໃດ? ຖ້າວ່າຜູ້ປະເມີນບໍ່ໝັ້ນໃຈຕໍ່ຄວາມເຊື່ອຖືໄດ້ຂອງຂໍ້ມູນທີ່ໃຫ້ມາໂດຍຜູ້ສະເໜີໂຄງການ, ພວກເຂົາເຈົ້າຕ້ອງຍິນຍອມໃຫ້ເຮັດການທົບທວນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມລະອຽດເທົ່າທີ່ທຳໄດ້.
- ທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການທີ່ສະເໜີນັ້ນຕັ້ງຢູ່ໃສ? ທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການເປັນປັດໃຈໜຶ່ງດຽວທີ່ສຳຄັນກວ່າໝູ່ອັນສາມາດເຮັດໃຫ້ໂຄງການທີ່ສະເໜີ ສ້າງຜົນສະທ້ອນທາງລົບໄດ້. ຖ້າວ່າໂຄງການຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນສະຖານທີ່ ໃກ້ກັບອຸທິຍານແຫ່ງຊາດ ຫລື ເນື້ອທີ່ ທີ່ມີຄວາມບອບບາງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ການທົບທວນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດຢ່າງຈິງຈັງ, ດ້ວຍການເນັ້ນໃສ່ມາຕະການປ້ອງກັນ ແລະ ມາຕະການ ການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ. ທາງທີ່ດີທີ່ສຸດ, ບັນດາໂຄງການຈະຕ້ອງຕັ້ງຢູ່ໃນສະຖານທີ່ຈະກຳໃຫ້ເກີດມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມແບບທຳມະຊາດໜ້ອຍທີ່ສຸດ.

ຮູບທີ 1. ອົງປະກອບຂອງການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA)

ຕະລາງ 1. ປະເພດຂອງໂຄງການທີ່ມັກຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຮັດການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແບບເຕັມສ່ວນ (Full scale EIA)

ຂະແໜງການ	ປະເພດຂອງໂຄງການ
ອຸດສາຫະກຳ	ອຸດສາຫະກຳໂລຫະຂັ້ນຕົ້ນ ການຟອກໜັງ ຜະລິດຕະພັນດ້ານບໍ່ແຮ່ອະໂລຫະ (ຊີມັງ, ແກ້ວ, ຫີນປູນ) ຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້(ໂຮງເລື່ອຍ, ປ່າສະຫງວນ) ການຍ້ອມແຜ່ນຜ້າ ຫມໍ່ໄຟໃຊ້ນໍ້າກົດ ໂຮງງານຜະລິດປູຍ / ຢາປາບສັດຕູພືດ
ບໍ່ແຮ່	ບໍ່ຖ່ານຫີນ ບໍ່ແຮ່ນອກຝັ່ງນໍ້າ ບໍ່ແຮ່ທາດ ບໍ່ແຮ່ດິນຊາຍແກມໂລຫະມີຄ່າ ການດຳເນີນການກັບຫີນແຮ່ ແລະ ດິນຊາຍ ຫີນສຳລັບປຸກສ້າງ ແລະ ແຮ່ທາດສຳລັບການອຸດສາຫະກຳ
ພະລັງງານ	ສາຍສົ່ງກະແສໄຟຟ້າ ແລະ ສະຖານີໄຟຟ້າຍ່ອຍ ໂຮງໄຟຟ້າ ສິ່ງກໍ່ສ້າງເພື່ອເກັບຮັກສາກະແສໄຟຟ້າ ພື້ນຖານເກັບສະສົມພະລັງງານ
ການກຳຈັດຂີ້ເຫຼືອງ	ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຄວບຄຸມນໍ້າເສັ້ງ ຂອງລັດຖະບານທ້ອງຖິ່ນຂີ້ເຫຼືອງ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຄວບຄຸມສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນຕ່ອນ ຂອງລັດຖະບານທ້ອງຖິ່ນ
ການປຸງແຕ່ງອາຫານ	ໂຮງງານຫຸ້ມຫໍ່ຂີ້ນ ໂຮງງານປຸງແຕ່ງສັດປີກ ໂຮງງານປຸງແຕ່ງປາ
ການຂົນສົ່ງ	ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນທ່າເຮືອເດີນທະເລ ເສັ້ນທາງຫລວງຂອງລັດ
ການຄຸ້ມຄອງນໍ້າ	ສະໜາມບິນ ເຂື່ອນຝາຍກັນນໍ້າ / ຄັນຄູກັນນໍ້າ ໂຄງການປ່ຽນແລວນໍ້າ ການດູດເອົານໍ້າໃຕ້ດິນອອກມາໃຊ້ ການພັດທະນາຊາຍຝັ່ງທະເລ / ແມ່ນໍ້າ
ການທ່ອງທ່ຽວແລະການບັນເທີງ	ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວຢູ່ປາຍທາງ

- ໂຄງການດັ່ງກ່າວຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນສະທ້ອນບໍ່? ຖ້າມີ ມັນຢູ່ໃນລະຫວ່າງຂອບເຂດໃດ? ຖ້າວ່າການອອກແບບຂອງໂຄງການ ຫລື ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ຈະນຳໃຊ້ສາມາດຈຳກັດ ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄວ້ໃນຂອບເຂດອັນແນ່ນອນໄດ້, ຜູ້ເຮັດການຕັດສິນໃຈເຮັດ ອາດຈະບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຮັດການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການຢ່າງເຕັມສ່ວນ.. ແຕ່ເປັນເລື່ອງຍາກທີ່ສຸດທີ່ຈະສາມາດກຳນົດຂອບເຂດຂອງຜົນກະທົບໄດ້ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ເພາະວ່າບາງຄັ້ງຄາວ ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ອາດແຜ່ລາມອອກໄປຈາກທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການ, ແມ່ກະທັ້ງຂ້າມຊາຍແດນຂອງປະເທດ.

- ປະຊາຊົນມີຄວາມສົນໃຈ ແລະມີການເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການໃນລະດັບໃດ? ການຂັດຕົ້ນໃນລະດັບສູງຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ໂຄງການທີ່ສະເໜີໄວ້ ຊຶ່ງບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ການກວດສອບຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນກັບສິ່ງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຢ່າງລະອຽດ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດເຂົ້າໃຈຜົນກະທົບໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງແລ້ວນຳເອົາໄປພິຈາລະນາໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈວ່າຈະອະນຸມັດຫຼືວ່າປະຕິເສດຕໍ່ໂຄງການດັ່ງກ່າວ ແລະ ຕັດສິນໃຈວ່າ ຄວນຈະແນະນຳໃຫ້ຜູ້ສະເໜີໂຄງການຕິດຄັດມາດຕະການເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບມາຈຳນວນທີ່ບໍ່ສະເໜີໂຄງການ. ໃນເວລາກັນກອງບົດສະເໜີໂຄງການ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ບອກໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນຂອງຄວາມລະມັດລະວັງ. ສິ່ງທີ່ມັກຈະ ພົບເຫັນເລື້ອຍໆ ກໍຄື ການກັນກອງໂຄງການທີ່ສະເໜີ ມັກຈະເບິ່ງແຕ່ທາງດ້ານຂະໜາດສະເພາະຕາມທີ່ກຳນົດ. ຕົວຢ່າງ ທີ່ສິ່ງນ້ຳມັນ ແລະ ອາຍກາສ ຖ້າມີຄວາມຍາວຫລາຍກວ່າ 25 ກິໂລແມັດ (ກມ) ຈິ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ແຕ່ຖ້າຄວາມຍາວຫລຸດ 25 ກມ ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນ. ແຕ່ຄວາມຈິງແລ້ວ ຄວນຈະພິຈາລະນາ ເອົາບັນດາເງື່ອນໄຂຂອງສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດໃນສະຖານທີ່ກໍ່ສ້າງໂຄງການ ໃນທີ່ສຸດ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີຄວາມຮູ້ສຶກອັນດຽວກັນໃນການຕັດສິນໃຈວ່າ

ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບການກັນກອງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງທະນະຄານໂລກ

ທະນະຄານໂລກ ດຳເນີນການກັນກອງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍຈັດແບ່ງໂຄງການອອກເປັນ 3 ປະເພດ, ຂຶ້ນກັບປະເພດ, ທີ່ຕັ້ງ, ຂະໜາດ ແລະ ຄວາມລະອຽດອ່ອນຂອງໂຄງການ.

ປະເພດ ກ

ໂຄງການຈະຖືກຈັດເຂົ້າໃນປະເພດ ກ, ຖ້າເຫັນວ່າ ມັນອາດຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດມີຜົນກະທົບອັນຮ້າຍແຮງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ມີຄວາມບອບບາງ, ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ບໍ່ເຄີຍເກີດຂຶ້ນມາກ່ອນ. ສຳຫຼັບໂຄງການປະເພດນີ້, ຕ້ອງໄດ້ເຮັດ EIA ແບບເຕັມສ່ວນ ເພື່ອປະເມີນເບິ່ງຜົນກະທົບທາງດ້ານບວກແລະດ້ານລົບຂອງມັນ ພ້ອມທັງສົມທຽບ ໂຄງການດັ່ງກ່າວໃສ່ກັບທາງເລືອກອື່ນໆທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້. ນອກນັ້ນ, ການເຮັດ EIA ຕ້ອງໄດ້ແນະນຳມາດຕະການໃດໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕໍ່ການປ້ອງກັນ, ການຫຼຸດຜ່ອນ, ການແກ້ໄຂ, ການທົບແທນຄືນສຳຫຼັບຜົນກະທົບອັນບໍ່ດີ ແລະ ປັບປຸງການດຳເນີນການທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.

ບາງຕົວຢ່າງຂອງໂຄງການທີ່ຈັດໃນປະເພດ ກ ໄດ້ແກ່: ໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ແລະ ອ່າງເກັບນ້ຳ, ໂຄງການພັດທະນາກ່ຽວກັບແຮ່ທາດ, ໂຄງການກໍ່ສ້າງໂຮງງານຂະໜາດໃຫຍ່ ເປັນຕົ້ນ.

ປະເພດ ຂ:

ໂຄງການທີ່ຈະຖືກຈັດເຂົ້າໃນ ປະເພດ ຂ ຖ້າເຫັນວ່າຜົນກະທົບອັນບໍ່ດີທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນກັບ ມະນຸດ ຫຼືເນື້ອທີ່ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ອັນລວມທັງ ເຂດດິນທາມ, ປ່າໄມ້, ທິ່ງຫຍ້າ ແລະ ຖິ່ນອາສັຍທຳມະຊາດອື່ນໆ ມີຕໍ່ກວ່າຜົນກະທົບຂອງປະເພດ ກ. ຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວນີ້ຈະມີຄວາມເຈາະຈົງໃສ່ເນື້ອທີ່ໃດໜຶ່ງ ແລະມີຈຳນວນຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ມີນ້ອຍກວ່າ. ສ່ວນໃຫຍ່, ການອອກແບບວາງມາດຕະການແກ້ຜົນກະທົບປະເພດນີ້ ຈະງ່າຍກວ່າ ການແກ້ໄຂຜົນກະທົບປະເພດ ກ. ຕາມປົກກະຕິຈະບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດ EIA ເຕັມສ່ວນ, ແຕ່ ທະນາຄານ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຮັດການວິພາກສິ່ງແວດລ້ອມ.

ບາງຕົວຢ່າງຂອງໂຄງການ ປະເພດ ຂ ໄດ້ແກ່: ໂຄງການສະໜອງນ້ຳກິນນ້ຳໃຊ້ ແລະ ສຸກຂະນາມັຍ ໃນຊົນນະບົດ, ໂຄງການຊົນລະປະທານ ແລະ ຄອງລະບາຍນ້ຳ (ຂະໜາດນ້ອຍ), ໂຄງການພັດທະນາກະສິກຳ, ແລະ ສາຍສົ່ງກະແສໄຟຟ້າ.

ປະເພດ ຄ:

ໂຄງການຈະຖືກຈັດເຂົ້າໃນປະເພດ ຄ ຖ້າເຫັນວ່າມັນອາດຈະມີຜົນກະທົບອັນບໍ່ດີໜ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. ສຳຫຼັບໂຄງການປະເພດນີ້ ບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດ EIA ຫຼື ການວິເຄາະສິ່ງແວດລ້ອມແຕ່ຢ່າງໃດ.

ບາງຕົວຢ່າງຂອງໂຄງການປະເພດນີ້ ໄດ້ແກ່ ໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອວິຊາການແກ່ການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ ແລະວາງແຜນຄອບຄົວ

ໂຄງການທີ່ສະເໜີນັ້ນ ສ້າງຄວາມຈຳເປັນແກ່ການເຮັດ EIA ຫຼືບໍ່.

ການກວດກາຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນຕົ້ນ(IEE)

IEE ຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫຼັງຈາກໂຄງການທີ່ສະເໜີໄດ້ຖືກກັນກອງ ແລະ ພົບວ່າອາດຈະມີຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເກີດຂຶ້ນ. IEE ຈະຖືກນຳມາໃຊ້ເພື່ອກຳນົດຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຈາກໂຄງການທີ່ສະເໜີ ແລະ ເພື່ອຕັດສິນໃຈວ່າມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດ EIA ແບບເຕັມສ່ວນຫຼືບໍ່. IEE ເປັນການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່ຳ ໂດຍນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ. ສ່ວນໃຫຍ່ຈະເປັນການຕີລາຄາຜົນກະທົບໂດຍບັນດານັກຊ່ຽວຊານຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການທີ່ຄ້າຍກັນມາແລ້ວ. IEE ຈະອະທິບາຍໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບລາຍລະອຽດຂອງໂຄງການ ແລະກວດກາທາງອອກ, ແກ້ໄຂບັນຫາຂໍ້ຂ້ອງໃຈຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ໃຫ້ທິດທາງການດຳເນີນ EIA ໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ. ບັນດາວັດຖຸປະສົງລວມຂອງIEE ມີດັ່ງນີ້:

- ເພື່ອກຳນົດບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຮ້າຍແຮງ, ລວມທັງທາດແທ້ ແລະ ຂີດຄວາມຮ້າຍແຮງຂອງບັນຫາ.
- ເພື່ອແກ້ໄຂ ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ງ່າຍດາຍ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ມາດຕະການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ຈຳເປັນ ຫຼື ສ້າງໂຄງການຕິດຕາມກວດກາສິ່ງແວດລ້ອມຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອສຶກສາເບິ່ງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນກ່ຽວກັບຂອບເຂດ ຫຼືຂະໜາດຂອງຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ.
- ເພື່ອພັດທະນາ ຈຸດສຸມຂອງການສຶກສາເພື່ອຕິດຕາມບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຮ້າຍແຮງແລະແກ້ໄຂບໍ່ທັນໄດ້.
- ເພື່ອເລີ່ມກຳນົດບັນດາມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະວິທີການຫຼຸດຜ່ອນສຳຫຼັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຮ້າຍແຮງ.

- ຜົນໄດ້ຮັບໂດຍລວມຂອງການເຮັດ IEE ແມ່ນຫນຶ່ງໃນສາມ ທາງເລືອກ. ຖ້າວ່າເຫັນວ່າບັນດາໂຄງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອາດຈະບໍ່ສ້າງຜົນສະທ້ອນອັນຮ້າຍແຮງ, IEE ຈະກາຍເປັນບົດລາຍງານ EIA ສະບັບສຸດທ້າຍ ແລະບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດ EIA ອີກຕໍ່ໄປ. ໃນເມື່ອ IEE ຫາກພົບວ່າອາດຈະມີບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມເກີດຂຶ້ນແຕ່ບໍ່ຮ້າຍແຮງ ແລະສາມາດຄວບຄຸມໄດ້, ຈິ່ງແນະນຳໃຫ້ມີການສຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມຂະໜາດນ້ອຍເພີ່ມເຕີມ. ແຕ່ເຖິງແນວໃດກໍຍັງບໍ່ສາມາດຄົ້ນພົບຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວ ແລະ ເຊື່ອວ່າມັນອາດຈະມີຜົນສະທ້ອນອັນຮ້າຍແຮງຢູ່ ຕ້ອງໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຈຳເປັນຂອງການເຮັດ EIA ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໃນບົດລາຍງານຂອງ IEE.
- ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຢ່າງດຽວທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດທີ່ຈະສາມາດເຮັດໃຫ້ IEE ມີປະສິດທິຜົນສູງໄດ້ນັ້ນກໍຄື ຕ້ອງໃຫ້ຜູ້ຊ່ຽວຊານທີ່ຮອບຮູ້ກ່ຽວກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກໂຄງການຫຼືບັນດາກິດຈະກຳທີ່ສະເໜີ ເປັນຜູ້ດຳເນີນການ. ນອກຈາກນັ້ນ, ໂດຍທົ່ວໄປ ການເຮັດ IEE ຈະໃຊ້ເວລາສັ້ນ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່ຳ, ດັ່ງນັ້ນ ກໍຍິ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ຜູ້ຊ່ຽວຊານທີ່ມີຄວາມສາມາດຕີລາຄາຜົນກະທົບໄດ້ຢ່າງແມ່ນຍາກ. ການຕັດສິນໃຈຢູ່ໃນ IEE ມີຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ຂອບເຂດ ແລະເນື້ອໃນຂອງບົດລາຍງານ EIA. ດັ່ງນັ້ນ, ມັນເປັນທີ່ຈະແຈ້ງຢູ່ແລ້ວວ່າ, ການເຮັດ IEE ບໍ່ດີ ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ເກີດມີຄວາມຜິດພາດໃນການຮັບຮູ້ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ອັນຮ້າຍແຮງໄດ້, ແຕ່ການເຮັດ IEE ໄດ້ດີຈະພາໃຫ້ແກ້ໄຂບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ໂດຍບໍ່ສ້າງຄວາມກົດໜ່ວງຕໍ່ການພັດທະນາຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ (ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ: ຫນຶ່ງຂອງບັນດາຂໍ້ ຂັດຄ້ານອັນສຳຄັນຕໍ່ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນໂຄງການທີ່ມີຜົນດີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ)

ຕາຕະລາງທີ 2: ຕົວຢ່າງຂອງຕາຕະລາງຈັດລຳດັບຄວາມຮຸນແຮງຂອງບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ

ອົງປະກອບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ມີຄຸນຄ່າ (VEC) ໂຄງການພັດທະນາ	ຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳໜັງດິນ	ຄຸນນະພາບອາກາດ	ປະຕະພິວິທະຍາ	ການເຊາະເຈ້ນຂອງດິນ	ຄຸນນະພາບຂອງທີ່ດິນ	ການປະມົງ	ປ່າໄມ້	ສັດປ່າຢູ່ເທິງບົກ	ສຽງດັງ	ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	ສູນທຣີຍະພາບ	ການອຸດສາຫະກຳ	ເຂດອາສັຍຂອງຊຸມຊົນ	ວັດຖຸປະຖົມບູຮານ/ປະຫວັດສາດ	ສາທາລະນະສຸກ	ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ
ທ່າເຮືອ	λ	λ		v		λ			v			λ	σ			λ
ສະໜາມບິນ		λ							λ				λ		σ	λ
ຖະໜົນຫລວງ		σ	λ	σ			v	v	v	v		v	λ	v	σ	λ
ເສັ້ນທາງໃຫຍ່	v	λ	v			v	λ	v	λ	v	σ	σ	v	σ	σ	λ
ທໍ່ສົ່ງແກ້ສ ແລະນ້ຳມັນ		v	λ	λ	v	v	v	v	σ	λ	σ	λ		v	σ	λ

λ ຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງ   v ຜົນກະທົບປານກາງ   σ ຜົນກະທົບບໍ່ຮ້າຍແຮງ

ລ້ອມອາດຈະຖືກລົບລ້າງຍ້ອນການແກ່ຍາວຂອງການສຶກສາແລະການອະນຸມັດໂຄງການ).

ເພື່ອເຮັດແນວຄວາມຄິດຂອງIEE ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈງ່າຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ, ພວກເຮົາສາມາດຈັດແບ່ງຂະບວນການທັງໝົດອອກເປັນຫ້າຂັ້ນຕອນ ທີ່ຈະນຳມາສົນທະນາດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ກຳນົດບັນຫາຮ້າຍແຮງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ມີຮ້າຍແຮງ

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສາມາດກຳນົດຜົນກະທົບອັນຮ້າຍແຮງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນກັບສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້, ການເຮັດ IEE ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ລະບຸທຸກໆອົງປະກອບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເຫັນວ່າອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ຫລື ກິດຈະກຳທີ່ສະເໜີໄວ້. ສຳຫຼັບໂຄງການຕໍ່ເນື່ອງເຊັ່ນ: ໂຮງງານຜະລິດສານເຄມີ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ໃນທັງສອງໄລຍະ ຄືໃນໄລຍະກໍ່ສ້າງໂຮງງານ ແລະ ໄລຍະດຳເນີນການຜະລິດ. ອົງປະກອບທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຈະເອີ້ນວ່າ ອົງປະກອບສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ມີຄ່າ ຫຼື ອົງປະກອບທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາທີ່ມີຄ່າ (VEC).

ບັນດາຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກໂຄງການ ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດສຳລັບແຕ່ລະ VEC ໃຫ້ຄົບຂອບເຂດກຳນົດເວລາຂອງໂຄງການ. ນອກນັ້ນ ຍັງຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຜົນກະທົບທີ່ສະສົມໄວ້ໃນເນື້ອທີ່, ລວມທັງສິ່ງທີ່ເກີດຈາກໂຄງການທີ່ມີມາແລ້ວ ແລະ ໂຄງການທີ່ກຳລັງມີແຜນແຜນການລິເລີ່ມ. ຕາຕະລາງ 2 ແມ່ນ ຕົວຢ່າງ ຕາຕະລາງສຳລັບການກຳນົດ

ຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມແບບຮ້າຍແຮງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ (SEIs)

ການພິຈາລະນາລຳດັບຕ່າງໆຂອງຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ແມ່ນຂັ້ນຕອນສຸດທ້າຍ ໃນການກຳນົດ SEI. ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຂອງຂັ້ນຕອນນີ້ແມ່ນຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງການເກີດຂອງຜົນກະທົບໃນແຕ່ລະໆລຳດັບ. ມັນເປັນການງ່າຍສຳຫຼັບການກຳນົດຜົນກະທົບອັນຈະແຈ້ງຂອງການພັດທະນາ ປະເພດໃດໜຶ່ງ ໂດຍອີງໃສ່ບົດຮຽນຜ່ານມາ, ແຕ່ ຜົນກະທົບທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນລຳດັບທຳອິດນີ້ອາດຈະເປັນຕົ້ນເຫດພາໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບເພີ່ມເຕີມທີ່ພວກເຮົາສາມາດເອີ້ນມັນວ່າ ຜົນກະທົບໃນລຳດັບທີສອງ. ຜົນກະທົບລະດັບທີສອງນີ້ສາມາດກໍ່ໃຫ້ເກີດມີຜົນກະທົບລຳດັບທີສາມຕາມມາອີກດ້ວຍ ແລະ ດຳເນີນໄປຕາມວົງຈອນປິດ ບໍ່ມີເວລາສິ້ນສຸດ. ຕາຕະລາງ 3 ໄດ້ໃຫ້ຕົວຢ່າງຂອງຂະບວນການຂອງຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງນ້ຳຕົກແບບຂັ້ນໄດ. ຕົວຢ່າງນີ້ດຳເນີນໄປໂດຍຜ່ານຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໃນລະດັບທີ 3, ແຕ່ວ່າຜົນກະທົບທີ່ເກີດມາຈາກລະດັບກ່ອນສາມາດສືບຕໍ່ໂດຍຜ່ານລະດັບທີ 4 ແລະ ຕໍ່ໆໄປ, ຂຶ້ນຢູ່ກັບປະເພດຂອງໂຄງການທີ່ສະເໜີ ແລະ ຄວາມສະລັບຊັບຊ້ອນຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາທີ່ຕິກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ.

ການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ

ການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນແມ່ນຂັ້ນຕອນຂອງການກວດກາສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນຕົ້ນ (IEE) ອັນເຮັດໃຫ້ຜູ້ປະເມີນຮູ້ໄດ້ລະອຽດກ່ຽວກັບໂຄງການ ຫຼື ກິດຈະກຳຂອງການພັດທະນາທີ່ສະເໜີໄວ້. ໃນຂັ້ນຕອນນີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ:

ຕາຕະລາງ 3 : ຕົວຢ່າງຂອງຜົນກະທົບທີ່ເກີດມາຈາກກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ

ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ	ຜົນກະທົບລະດັບ 1	ຜົນກະທົບລະດັບ 2	ຜົນກະທົບລະດັບ 3
ການລະບາຍນ້ຳອອກຈາກເຂດດິນທາມສຳຫຼັບການກະສິກຳ	ນ້ຳຂຸ່ນ/ຕົກຕະກອນ	ກິດຈະກຳໃນການສັງເຄາະແສງຂອງພືດໃຕ້ນ້ຳທູດລົງ	ຫຼຸດຜ່ອນການປົກຄຸມ ແລະ ອາຫານປາ
	ປ່ຽນແປງຮູບຮ່າງຂອງລຳນ້ຳ	ທຳລາຍແຫຼ່ງວາງໄຂ່ຂອງປາ	ຈຳນວນຂອງປານ້ອນທູດລົງ
	ສູນເສັງຖິ່ນອາສັຍຕາມລະດູການຂອງປາ	ປ່ຽນແປງຮູບຮ່າງ ແລະ ລັກສະນະການໄຫຼຂອງລຳນ້ຳ	ຄຸນນະພາບຂອງຖິ່ນອາສັຍຂອງປາທູດລົງ
ປ່ອນນ້ຳເສັງທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ຖືກບຳບັດຈາກໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ	ນ້ຳຂຸ່ນ ແລະ ປ່ຽນແປງອຸນຫະພູມຂອງນ້ຳ	ຫຼຸດປະລິມານການຈັບປາຕາມລະດູການ	ເສຖະກິດທ້ອງຖິ່ນຖືກກົດດັນ ຍ້ອນການຫຼຸດລົງຂອງປະລິມານການຈັບປາ
	ພິດພັຍຂອງນ້ຳເສັງ (ສາມາດເປັນພິດແກ່ທັງມະນຸດແລະສັດນ້ຳ)	ຈຳນວນປາທີ່ມີຄວາມບໍ່ອາດປາດທູດລົງ	ປ່ຽນແປງຄວາມສົມດູນທາງດ້ານປະຊາກອນປາທ້ອງຖິ່ນ
		ເປັນພິດຢ່າງຮ້າຍແຮງຕໍ່ຊີວະຊາດໃນນ້ຳ (ທຳລາຍຊີວິດຂອງປາ)	ມີພິດພັຍແບບຄຸມເຄືອຕໍ່ຊີວະຊາດໃນນ້ຳ (ຫຼຸດການຜະລິດຂອງປາບາງຊະນິດລົງ)

- ປະເພດ, ຂະໜາດ ແລະ ທີ່ຕັ້ງຂອງ ໂຄງການ
- ຂົງເຂດຂອງຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ - ພິຈາລະນາຜົນກະທົບຂອງໂຄງການຕໍ່ ຊັບພະຍາກອນທາງກາຍະພາບ, ທາງຊີວະວິທະຍາ, ທາງ ຊັບພະຍາກອນກ່ຽວກັບການພັດທະນາທາງດ້ານເສຖະກິດ, ຄຸນນະພາບ ຊີວິດ ແລະ ໂຄງການອື່ນໆ ທີ່ມີຢູ່ ແລະ ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ແລ້ວ. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈະລວມ ມີ: ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທັງໝົດທີ່ມີຢູ່ ໃນພື້ນທີ່ຂອງໂຄງ ການ ເຊັ່ນ: ປະເພດຂອງ ດິນ, ຊະນິດຂອງປາທີ່ມັກເຄື່ອນຍ້າຍບ່ອນຢູ່ເລື້ອຍໆ ແລະ ລັກສະນະທາງດ້ານອຸທິກວິທະຍາ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ບົດລາຍງານຂອງການປະເມີນສິ່ງກ່ອນລວມ ທັງລາຍງານກ່ຽວກັບ IEE ແລະ EIA ຂອງໂຄງການທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ຫຼື ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບໂຄງການ ທີ່ມີຜົນກະທົບ ຄ້າຍຄືກັນ ກໍສາມາດຕອບສະໜອງຂໍ້ມູນເປັນປະໂຫຍດແກ່ ການນຳໃຊ້ໄດ້ເໝືອນກັນ. ຂໍ້ມູນທີ່ມີຄຸນຄ່າ ເພີ່ມເຕີມ ໄດ້ແກ່

ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາຂອງທ້ອງຖິ່ນ (TEK) ອັນເປັນຂໍ້ມູນທີ່ສາມາດເກັບກຳເອົາໄດ້ຈາກການໂອ້ລົມກັບຜູ້ຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນ: ນັກຫາປາ ແລະ ຊາວບ້ານຜູ້ອາວຸໂສ.

ການຈັດປະເພດຂອງຜົນສະທ້ອນ

“ຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ” ແລະ “ ຜົນສະທ້ອນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ” ເປັນສຳນວນຄຳເວົ້າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແຕ່ມີຄວາມໝາຍອັນດຽວກັນຄື: ມັນແມ່ນການປ່ຽນແປງສະພາບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ທຳມະຊາດ ອັນມີສາຍເຫດມາຈາກການກະທຳໃດໜຶ່ງ. ຜົນກະທົບ ດັ່ງກ່າວ ສາມາດເປັນຜົນກະທົບໂດຍກົງ ເຊິ່ງເປັນຜົນກະທົບທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກດ້ານໃດດ້ານໜຶ່ງຂອງໂຄງການ ແລະ ເກີດຂຶ້ນໃນເວລາອັນດຽວກັນ ແລະ ຜົນກະທົບທາງອ້ອມ ເຊິ່ງເປັນຜົນກະທົບເກີດຂຶ້ນຈາກໂຄງການເຊັ່ນກັນ ແຕ່ເກີດຂຶ້ນຕາມຫຼັງ. (ເຊັ່ນໃນ ຂວງເວລາທີ່ຊ້ຳອອກໄປອີກ) ຫຼືໃນສະຖານທີ່ຫ່າງ ອອກ ຈາກພື້ນທີ່ດຳເນີນ ໂຄງການ.

ເຖິງວ່າຜົນສະທ້ອນແບບທາງອ້ອມ ຈະເກີດຂຶ້ນແບບຊົ່ວຄາວ ຫຼື ບໍ່ເປັນຕົ້ນເປັນໂຕແບບຈະແຈ້ງກໍຕາມ, ແຕ່ພວກມັນກໍສາມາດເປັນທີ່ມອງເຫັນໄດ້ ໂດຍຜູ້ຊ່ຽວຊານທີ່ເຮັດ IEE.

ຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ມີຄວາມຮ້າຍແຮງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ອັນຈະຂຶ້ນຢູ່ກັບ :

- ທາດແທ້ຂອງມັນ, ອັນສະແດງອອກໃນດ້ານ: ດ້ານບວກ, ຫຼື ດ້ານລົບ, ທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມ, ການສະສົມ ຫຼື ທະວີຄຸນ (ສອງ ຫຼື ຫຼາຍຜົນສະທ້ອນ ມາໂຮມເຂົ້າກັນ ແລ້ວພາໃຫ້ເກີດມີ ຜົນສະທ້ອນອັນໄໝ້ເກີດຂຶ້ນ)
- ຂະໜາດ
- ຂອບເຂດ/ສະຖານທີ່ຕັ້ງ- ພື້ນທີ່ຫຼືບໍລິມາດທີ່ປົກຄຸມ ແລະ ການແຈກຢາຍ ຜົນສະທ້ອນໄປສູ່ອາວະກາດ.
- ກຳນົດເວລາ - ຜົນກະທົບມັກມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມ ຂັ້ນຕອນຂອງໂຄງການ ເຊັ່ນ: ໃນເວລາກໍ່ສ້າງ, ໄລຍະດຳເນີນງານ ຫຼື ໄລຍະຢຸດເຊົາໂຄງການ.
- ນອກຈາກນີ້, ການຈັດປະເພດຂອງຜົນກະທົບ ຍັງຂຶ້ນກັບ ໄລຍະເວລາຂອງ ຜົນກະທົບ - ຜົນກະທົບໄລຍະສັ້ນ ຫຼື ໄລຍະຍາວ, ແບບຊົ່ວໄລຍະ ຫຼື ແບບຕໍ່ເນື່ອງ? ຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ອາດຈະຖືວ່າ ມີຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ ຖ້າມັນສາມາດປັບປຸງຄືນສູ່ສະພາບເດີມໄດ້ ຖ້າທຽບໃສ່ການເຊື່ອມໂຊມແບບຖາວອນຂອງ VEC ບາງຢ່າງ. ຫ້າຍສຸດ, ລະດັບຂອງຄວາມໝັ້ນໃຈໃນການກະຕວງຜົນກະທົບ ຈະເປັນການປະກອບສ່ວນອັນດີຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງການຈັດປະເພດຂອງຜົນກະທົບ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ການຈັດປະເພດຜົນກະທົບທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ຈະສາມາດຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ໄດ້: ຄວາມສຳຄັນຂອງຊັບພະຍາກອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ
- ຂະໜາດ ແລະຂອບເຂດຂອງການກະທົບ
- ໄລຍະເວລາ ແລະ ຄວາມຖີ່ຂອງການກະທົບ
- ຄວາມສ່ຽງ/ທ່າແຮງຂອງການເກີດມີຄວາມສ່ຽງ
- ຄວາມສາມາດໃນການປົວແປງຄືນໄດ້

ການປະກອບສ່ວນຕໍ່ການເກີດມີຜົນກະທົບແບບສະສົມ.

ການແກ້ໄຂບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຮ້າຍແຮງ (SEI)

ຍຸດທະສາດທີ່ຈະເລືອກມາແກ້ໄຂບັນຫາຂອງ SEI ຈະຂຶ້ນຢູ່ກັບ ຈຳນວນ, ປະເພດ ແລະ ລະດັບຄວາມຮ້າຍແຮງຂອງມັນ. ການທົບທວນຄືນກ່ຽວກັບທາງເລືອກຕ່າງໆຂອງໂຄງການ ທີ່ເຫັນວ່າເປັນໄປໄດ້ ອາດຈະເປັນຊ່ອງທາງໜຶ່ງທີ່ມີປະສິດທິຜົນສູງສຸດ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມອັນຮ້າຍແຮງໄດ້. ທາງເລືອກ “ ບໍ່ສ້າງ ” ແລະ “ ປ່ຽນພື້ນທີ່ໂຄງການ ” ເປັນ ສອງທາງເລືອກສຸດທ້າຍໃນວິທີການພິຈາລະນາໂຄງການ. ຖ້າໂຄງການທີ່ສະເໜີຖືກຂັດຄ້ານຈາກປະຊາຊາຊົນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ໂຄງການດັ່ງກ່າວໄດ້ສະເໜີສ້າງຂຶ້ນໃນພື້ນທີ່ອາດຈະມີຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງຮ້າຍແຮງ, ຜູ້ຕັດສິນໃຈ ອາດຈະເລືອກ ປະຕິເສດການຮັບຮອງເອົາໂຄງການເລີຍ. ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ການປ່ຽນພື້ນທີ່ໂຄງການ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ.

ສ່ວນບັນດາທາງເລືອກອື່ນໆ ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາ ໃນເມື່ອມີການຕັດສິນໃຈວ່າ ຈະມີວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາກ່ຽວກັບ SEI ໄດ້ຄືແນວໃດ. ຕົວຢ່າງ, ຖ້າພິຈາລະນາບັນຫາກ່ຽວກັບການສ້າງໂຮງໄຟຟ້າໃໝ່ ຈະຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງວ່າ ການສ້າງໂຮງງານໃໝ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ແທ້ຈິງບໍ່? ຫຼື ເຮົາຍັງສາມາດນຳໃຊ້ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດຂອງໂຮງງານທີ່ມີໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນກວ່ານີ້ໄດ້ບໍ່? ຫຼື ໃນກໍລະນີຂອງການສ້າງຕັ້ງໂຮງງານຜະລິດເຈັ້ງ, ພວກເຮົາຕ້ອງໄດ້ຕັ້ງຄຳຖາມວ່າ ໂຄງການໄດ້ລວມເອົາເລືອກເອົາທາງເລືອກທີ່ດີທີ່ສຸດເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ນ້ຳຄືນຈາກຂະບວນການປຸງແຕ່ງ ຫຼື ມີວິທີການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍນ້ຳເສັ້ງຈາກການຜະລິດລົງສູ່ແມ່ນ້ຳ ແລ້ວບໍ່? ທາງເລືອກໃນການຈັດເວລາເຊັ່ນ: ກຳນົດເວລາການກໍ່ສ້າງ, ຫຼື ທາງເລືອກທາງດ້ານປັດໃຈນຳເຂົ້າເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ວັດຖຸດິບ ແລະ ແຫຼ່ງພະລັງງານຕ່າງໆ, ກໍສາມາດນຳມາພິຈາລະນາຢູ່

ໃນບົດວິເຄາະທາງເລືອກສໍາຫຼັບການກໍ່ສ້າງໂຮງງານ ເຈັ່ງໄດ້ເຊັນກັນ. ໂຮງໄຟຟ້າທີ່ມີຢູ່ສາ ມາດຖືກນໍາໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ຫລາຍຂຶ້ນ ແມ່ນແທ້ບໍ່? ຫລື ໃນກໍລະນີຂອງໂຮງງານເຍື່ອເຈັ່ງທີ່ ໄດ້ສະເໜີໄວ້, ພວກເຮົາອາດຖາມ ເຖິງທາງເລືອກ ຂອງຂະບວນການທີ່ດີເລີດທີ່ໄດ້ປະ ກອບຕົວເຂົ້າກັນ ໃຫ້ເປັນການອອກແບບຂອງ ໂຮງບົດເຊັນ ການນໍາໃຊ້ຄືນໃໝ່ຂອງ ນໍ້າ ຕາມຂະບວນການ ຫລື ການ ເຮັດໃຫ້ໜ້ອຍສຸດ ຂອງສາຂາແມ່ນໍ້າໃນການລະບາຍອອກແຕ່ພັດຮັບ ນໍ້າເຂົ້າມາ.

ບັນດາທາງເລືອກທີ່ເປັນແຜນຕາຕະລາງ, ເຊັ່ນການກຳນົດເວລາຂອງການກໍ່ສ້າງໂຄງການ ຫລື ທາງເລືອກທີ່ນໍາເຂົ້າມາ, ເຊັ່ນ ການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບ ຫລື ແຫລ່ງພະລັງງານ, ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການວິເຈ ຂອງທາງເລືອກສໍາລັບໂຮງບົດນັ້ນເໝືອນກັນ.

ການລາຍງານຜົນຂອງການກວດກາສິ່ງແວດ ລ້ອມຂັ້ນຕົ້ນ (IEE)

ວັດຖຸປະສົງຂອງບົດລາຍງານກ່ຽວກັບIEE ເປັນສິ່ງຈໍາເປັນໃນການ “ຈັດລຳດັບ” ຄວາມຮ້າຍ ແຮງຂອງຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງ ການ. ວິທີການຈັດລຳດັບຜົນກະທົບ ໄດ້ສະແດງໄວ້ ໃຫ້ເຫັນໃນຂ້າງລຸ່ມນີ້:

ການກຳນົດຂອບເຂດ (Scoping)

ການກຳນົດຂອບເຂດ ແມ່ນຂັ້ນຕອນທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດໃນ ຂະບວນການຂອງ EIA. ຖ້າວ່າ ບໍ່ມີການກຳນົດ ຂອບເຂດທາງດ້ານເວລາ ແລະ ສະຖານທີ່ ສໍາຫຼັບ ໂຄງການທີ່ສະເໜີ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຜົນກະທົບ ອັນຮ້າຍແຮງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມແລ້ວ, EIA ກໍຈະບໍ່ສາມາດສຶກສາໂຄງການຢ່າງລະອຽດໄດ້, ໃນເວລາກຳນົດຂອບເຂດສໍາຫຼັບການປະເມີນ ມັນມີ ຄວາມສໍາຄັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ ເກັບກຳເອົາຜົນກະທົບທີ່ອາດ ຈະເກີດຂຶ້ນກັບສິ່ງແວດລ້ອມທັງໝົດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ໂຄງການທີ່ສະເໜີ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງສ້າງຄວາມກົດດັນເກີນ ໄປແກ່ຜູ້ສະເໜີໂຄງການໃນເວລາດຳເນີນການປະ

ເມີນ. ຖ້າກຳນົດຂອບເຂດແຄບຫຼາຍຈະບໍ່ສາ ມາດກວມເອົາປັດໃຈ ຫຼື ຜົນກະທົບທີ່ສໍາຄັນໄດ້ທັງ ໝົດ, ແຕ່ ຖ້າກຳນົດຂອບເຂດກວ້າງຫຼາຍ ຈະເຮັດ ໃຫ້ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກແລະເປັນການແກ່ຍາວ. ເພື່ອເປັນການສາທິດໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສໍາຄັນ ຂອງການກຳນົດຂອບເຂດທາງດ້ານສະຖານທີ່ ທີ່ຖືກ ຕ້ອງສໍາຫຼັບການປະເມີນຜົນກະທົບ, ຄວນຈະຄຳນຶງ ເຖິງໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນແລະອ່າງເກັບນໍ້າຂະໜາດ ໃຫຍ່ເປັນຕົວຢ່າງ. ການກຳນົດຂອບເຂດແບບແຄບໆ ຈະເປັນການຈຳກັດການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມໃສ່ແຕ່ຢູ່ ໃນເຂດແດນທາງພູມສາດຂອງພື້ນທີ່ໂຄງການເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຕາມປົກກະຕິ, ຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງເຂື່ອນມັກຈະຂ້າມຊາຍແດນຂອງພື້ນທີ່ໂຄງການ ໄປຍັງພື້ນທີ່ອື່ນຢູ່ສະເໝີ. ຢູ່ໃນນັ້ນ, ຜູງໝູ່ປາທີ່ອາສັຍ ໃນລຳນ້ຳດ້ານໃຕ້ຂອງເຂື່ອນ ອາດຈະຖືກຕັດຂາດ ຈາກສະຖານທີ່ວາງໄຂ່ແບບຖາວອນ ແລະ ການ ເຄື່ອນຍ້າຍທາງດ້ານປະຊາກອນສັດປ່າກໍຈະຖືກຈຳ ກັດ, ອັນສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເກີດມີຄວາມກົດດັນຕໍ່ຖິ່ນອາ ສັຍ ແລະ ມີການແຍກຖິ່ນອາສັຍອອກເປັນສ່ວນ ນ້ອຍໆ. ຢາກແກ້ໄຂບັນຫາຂອງເຂື່ອນດັ່ງກ່າວໃຫ້ໄດ້

ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດຂອບເຂດທາງດ້ານສະຖານທີ່ຂອງ EIA ຂ້ອນຂ້າງກວ້າງຂວາງ.

ໂດຍລວມແລ້ວ, ການກຳນົດຂອບເຂດ EIA ຈະລວມເອົາບາດກ້າວດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ທົບທວນເອກະສານທີ່ມີຢູ່ທັງໝົດກ່ຽວກັບຈຸດປະສົງຂອງ ແລະຄວາມຈຳເປັນໂຄງການທີ່ສະເໜີ
- ລົງຢັ້ງຢືນຢາມເຂດທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການທີ່ສະເໜີ ແລະ ພື້ນທີ່ອື່ນໆທີ່ໃຊ້ເປັນທາງເລືອກ
- ສຳພາດຕົວແທນຂອງຊຸມຊົນຊົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ
- ພົວພັນກັບທຸກໆພາກສ່ວນທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການ (ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ: ກົມການປະເມີນ)
- ປຶກສາຫາລືກັບນັກວິທະຍາສາດໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ ເພື່ອຊີ້ທິດກ່ຽວກັບບັນຫາທາງດ້ານວິຊາການ (ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ: ຖາມເຂົາເຈົ້າກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຂອງເຂື່ອນ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນກັບການປະເມີນໄດ້ຄືແນວໃດ)

ຄວາມຕັ້ງໃຈລວມຂອງການກຳນົດຂອບເຂດສຳຫຼັບ EIA ແມ່ນເພື່ອກຳນົດບັນຫາທີ່ຈະຖືກພິຈາລະນາໃນການເຮັດ EIA. ຜົນອອກຂອງການກຳນົດຂອບເຂດນີ້ ແມ່ນ ຂອບເຂດໜ້າວຽກຂອງການເຮັດ EIA (Terms of Reference ຫຼື TOR) ອັນເປັນສິ່ງກຳນົດລະອຽດກ່ຽວກັບຂອບເຂດຂອງການເຮັດ EIA ບໍ່ວ່າທາງດ້ານເວລາ ກໍຄື ທາງດ້ານສະຖານທີ່ ພ້ອມກຳນົດຄຳຖາມຕ່າງໆທີ່ຕ້ອງໄດ້ຫາຄຳຕອບຢູ່ໃນບົດລາຍງານ EIA. TOR ສາມາດປຽບທຽບໄດ້ວ່າ ເປັນ

ລາຍການຂອງໜ້າວຽກ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ເຮັດສຳເຫຼັດກ່ອນການສຳເຫຼັດການປະເມີນຜົນ. ຕົວຢ່າງຂອງ TOR ສຳຫຼັບການເຮັດ EIA ແບບເຕັມສ່ວນໄດ້ສະແດງໄວ້ໃຫ້ເຫັນໃນຕາຕະລາງທີ 4.

ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແບບເຕັມສ່ວນ (Full scale EIA)

ການປະເມີນຜົນກະທົບສາມາດເລີ່ມຕົ້ນໄດ້ ພາຍຫຼັງສຳເຫຼັດການກະກຽມ TOR. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວໃນກ່ອນໜ້ານີ້ແລ້ວວ່າ TOR ເປັນລາຍການຂອງໜ້າວຽກທີ່ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໃນບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA Report). ໃນແງ່ມຸມນີ້, TOR ປຽບເໝືອນວ່າເປັນແຜນທີ່ເສັ້ນທາງສຳຫຼັບການປະເມີນຜົນ ທີ່ສາມາດບົ່ງບອກໃຫ້ຜູ້ປະເມີນຜົນຮູ້ໄດ້ເຖິງຂອບເຂດທາງດ້ານເວລາ ແລະສະຖານທີ່ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂທັງໝົດໃນການຂຽນບົດລາຍງານຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ພາບລວມຂອງການເຮັດ EIA ແບບເຕັມສ່ວນນີ້ ຈະໄດ້ປະຕິບັດໃນທຳນອງດຽວກັນກັບການສ້າງບົດລາຍງານ EIA ໃນຮູບແບບທີ່ສາມາດຕິດຕາມໄດ້ງ່າຍ. ໃນນີ້ ຈະໄດ້ເນັ້ນໃສ່ ການແນະນຳໃຫ້ຜູ້ອ່ານໄດ້ຮູ້ເຖິງດ້ານຕ່າງໆຂອງການເຮັດ EIA ແບບເຕັມສ່ວນ ແລະ ດ້ານສຳຄັນທີ່ທາງ ຜູ້ປະເມີນຜົນ ແລະ ຜູ້ຕັດສິນໃຈ ຈະຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງ.

ບົດລາຍງານຜົນຂອງການປະເມີນຜົນນີ້ ອາດຈະຖືກເອີ້ນໃນຫຼາຍໆຊື່ ເຊັ່ນ: ການເກັບກຳສະພາບຂອງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (Environmental Impact Statement ຫຼື EIS), ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນສິ່ງແວດລ້ອມ (Environmental

Assessment Report, ຫຼື EA Report), ການເກັບກຳສະພາບຂອງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (Environmental Effect Statement, ຫຼື EES). ເຖິງວ່າ ບົດລາຍງານນີ້ຈະຖືກເອີ້ນໃນຊື່ໃດກໍຕາມ, ແຕ່ເນື້ອໃນພື້ນຖານຂອງມັນແມ່ນອັນດຽວກັນ. ໃນທີ່

ຕາຕະລາງ 4. ຕາຕະລາງວຽກງານບາງສ່ວນສຳລັບການພັດທະນາ

ພາກສ່ວນຂອງ EIA	ສ່ວນປະກອບຂອງຂໍ້ມູນ	ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການພື້ນຖານ
ເນື້ອເລື່ອງ	ບັນຫາ	ສັງລວມບັນຫາພື້ນຖານຂອງການພັດທະນາ ຫຼື ບັນຫາທີ່ກຳລັງຖືກແກ້ໄຂ ໂດຍກົດຈະກຳທີ່ໄດ້ສະເໜີໄວ້ (ເຊັ່ນ ການຄວາມເປີຍເປື້ອນໃນນ້ຳ, ຄວາມແຫ້ງແລ້ງ, ການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ, ບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສາທາລະນະສຸກ)
	ວິການແກ້ໄຂທີ່ສະເໜີໄວ້	ສັງລວມວິທີທາງການແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆ ຂອງກົດຈະກຳຂອງໂຄງການທີ່ສະເໜີໄວ້
	ວັດຖຸປະສົງຂອງ EIA	ແຈ້ງວັດຖຸປະສົງຂອງ EIA ແລະ ວິທີການຈະນຳໃຊ້ຜົນຂອງການເຮັດ EIA ເຂົ້າໃນການວາງແຜນ, ການອອກແບບ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະການຫຼຸດຜ່ອນ/ກວດກາການຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ການຈັດຕັ້ງທາງດ້ານສະຖາບັນ	ພື້ນຖານທາງດ້ານແນວທາງນະໂຍບາຍ ແລະກົດໝາຍ	ສັງລວມຫຍໍ້ບັນດາພື້ນຖານດ້ານແນວທາງນະໂຍບາຍ, ດ້ານກົດໝາຍແລະດ້ານຫຼັກການ ຂອງ EIA
ບັນດາທາງເລືອກ	ບັນດາທາງເລືອກຕ່າງໆ	ປະເມີນເບິ່ງຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການຍົກຍ້າຍໂຄງການໄປຍັງພື້ນທີ່ອື່ນ
	ບັນດາທາງເລືອກພາຍໃນໂຄງການ	ປະເມີນທາງເລືອກທີ່ເປັນທ່າແຮງສຳລັບແຕ່ລະດ້ານທີ່ສຳຄັນຂອງໂຄງການທີ່ສະເໜີ (ເຊັ່ນ ທາງເລືອກສຳລັບການປະຢັດພະລັງງານ, ແຫຼ່ງວັດຖຸດິບ, ເຕັກໂນໂລຊີຄວບຄຸມການສ້າງຄວາມເປີຍເປື້ອນ (ຫລື ມົນລະພິດ)
	ບັນດາໂຄງການອື່ນໆ	ປະເມີນຄວາມເປັນໄປໄດ້ ເພື່ອບັນລຸວັດຖຸປະສົງຂອງການພັດທະນາ ອັນດຽວກັນ ໂດຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການອື່ນໆປ່ຽນແທນ ເຊິ່ງມີຄວາມແຕກຕ່າງຢ່າງຂາດຂຶ້ນກັບໂຄງການທີ່ ໄດ້ສະເໜີໄວ້.
ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຈຳເປັນ	ການພິມລະນາໂຄງການ	ພິມລະນາໂຄງການ: ທີ່ຕັ້ງ, ໂຄງສ້າງ, ຂະໜາດ, ຄວາມອາດສາມາດ. ພິມລະນາປັດໃຈນຳເຂົ້າ: ດິນ, ວັດຖຸດິບ, ພະລັງງານ. ພິມລະນາຜົນຮັບ: ພະລິດຕະພັນຕົ້ນຕໍ, ຜະລິດພັນສຳຮອງ, ສິ່ງເສດເຫຼືອ.
	ການພິມລະນາສິ່ງແວດລ້ອມ	ກຳນົດຂອບເຂດຂອງການສຶກສາແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນພື້ນຖານກ່ຽວກັບສະພາບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທາງດ້ານ ນິເວດວິທະຍາ, ເສດຖະກິດ ແລະ ດ້ານສັງຄົມ ພາຍໃນຂອບເຂດດັ່ງກ່າວ.
	ຄຸນະພາບຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ	ປະເມີນຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທັງໝົດ. ກຳນົດຊ່ອງຫວ່າງຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ສະຫຼຸບວ່າ ຂໍ້ກຳກັດທາງດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ການສະຫຼຸບວຽກງານການເຮັດ EIA ຄືແນວໃດ.
ການວິເຄາະຜົນກະທົບ	ຜົນກະທົບໃນທາງບວກ	ຄາດກະວ່າ ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການທີ່ສະເໜີ ຈະສາມາດປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມຄືແນວໃດ.
	ຜົນກະທົບໃນທາງລົບ	ຄາດກະວ່າ ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການທີ່ສະເໜີ ຈະເຮັດໃຫ້ລະດັບການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມຄືແນວໃດ ຫຼຸດລົງຄືແນວໃດ.
	ຜົນກະທົບແບບສະສົມ	ຕີລາຄາການປະສ່ວນຈາກຜົນກະທົບຂອງໂຄງການຕໍ່ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການເຊື່ອມໂຊມຂອງສິ່ງແວດ ລ້ອມທຳມະຊາດໃນບໍລິເວນອ້ອມແອ້ມ
	ຜົນກະທົບຂ້າມເຂດແດນ	ຕີລາຄາຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນກັບ ປະເທດໄກ້ຄຽງ
ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ	ການບັນເທົາ (ຫຼຸດຜ່ອນ)	ຕອບສະໜອງແຜນການລະອຽດ ກ່ຽວກັບການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທີ່ໄດ້ຄາດກະໄວ້
	ການຕິດຕາມກວດກາ	ສ້າງແຜນການເພື່ອການສຸ່ມຕົວຢ່າງ ແລະ ວິເຄາະຕົວປ່ຽນຂອງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຕິດຕາມກວດກາໄປຕະຫຼອດທັງອາຍຸຂອງໂຄງການ.

ສຸດ, ບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ຈະສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນແກ່ຜູ້ຕັດສິນໃຈພຽງພໍ ເພື່ອນຳໄປສູ່ການຕັດສິນໃຈວ່າ ໂຄງການທີ່ສະເໜີນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບອະນຸມັດ ຫຼື ການປະຕິເສດ. ຖ້າວ່າ ຖືກອະນຸມັດ, ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດມາຕະການອັນໃດແດ່ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ.

ບົດສັງລວມຫຍໍ້ (Executive Summary)

ບົດສັງລວມຫຍໍ້ນີ້ເປັນພາກທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດຢູ່ໃນບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ຍ້ອນເຫດຜົນງ່າຍໆວ່າ ມັນເປັນພາກທີ່ຄົນສ່ວນໃຫຍ່ມັກຈະອ່ານ. ໃນພາກນີ້ ຕ້ອງມີເນື້ອໃນແບບຫຍໍ້ໆ ແຕ່ລະອຽດ, ແຕ່ຕ້ອງສະແດງໃຫ້ເຫັນໝົດທຸດບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມອັນຮ້າຍແຮງ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນການປະເມີນຜົນ. ທາງທີ່ດີທີ່ສຸດ ບົດສັງລວມຫຍໍ້ຄວນບັນຈຸເອົາລາຍລະອຽດດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ການສັງລວມເອົາບັນດາຜົນກະທົບສຳຫຼັບແຕ່ລະບັນຫາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ສຳຄັນ
- ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄວາມເປັນມາ, ອັນລວມເອົາແຜນທີ່ຂອງພື້ນທີ່ໂຄງການ ແລະ ຂໍ້ມູນອື່ນໆ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ອ່ານ ສາມາດມະໂນພາບເຫັນພື້ນທີ່ຂອງໂຄງການ ແລະ ລັກສະນະພິເສດທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາຂອງເຂດນັ້ນ.
- ບັນຊີລາຍການມາຕະການຫຼຸດຜ່ອນທີ່ຕ້ອງໄດ້ຖືກປະຕິບັດເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທີ່ຄາດໄວ້ ກໍຄືມາດຕະການຕ່າງໆສຳຫຼັບປັບປຸງ ແລະ ພື້ນຟູລະບົບນິເວດ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອເປັນການຊີດເຊີຍຜົນກະທົບຂອງໂຄງການທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້.
- ຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ສະຫຼຸບ

ການພິມລະນາໂຄງການ

ພາກສ່ວນນີ້ຂອງບົດລາຍງານ EIA ຄວນບັນຈຸເອົາການພິມລະນາລະອຽດຂອງແຕ່ລະໄລຍະດຳເນີນງານຂອງໂຄງການ, ນັບແຕ່ມີເລີ່ມກໍ່ສ້າງ, ຜ່ານການດຳເນີນການ ໄປເຖິງວັນສິ້ນສຸດການຈັດຕັ້ງປະຕິ

ບັດໂຄງການຕາມແຜນການ. ການຈັດແບ່ງໂຄງການອອກເປັນໄລຍະດຳເນີນງານ ຕາມແບບວິທີເຫລົ່ານີ້ແມ່ນເປັນສິ່ງສຳຄັນ ເພາະວ່າຜົນກະທົບ ສາມາດເປັນແບບຊົ່ວຄາວ ຫລື ແບບຂ້າມຜ່ານ. ຕົວຢ່າງ: ການເຊາະເຈື້ອນ ແລະ ການຕົກຕະກອນຂອງດິນມັກຈະເປັນບັນຫາສຳຄັນ ທີ່ພົບເຫັນຢູ່ເລື້ອຍໆຕະຫລອດໄລຍະການກໍ່ສ້າງຂອງໂຄງການໄປຟ້ານຈີ່ຕົກ, ແຕ່ວ່າບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຈະໝົດໄປ ໃນໄລຍະຂອງການດຳເນີນໂຄງການ. ໃນສະພາບການແບບນີ້, ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ເພື່ອປ້ອງກັນການເຊາະເຈື້ອນ ແລະ ການຕົກຕະກອນ ມີຄວາມຈຳເປັນສະແດ່ໃນໄລຍະການກໍ່ສ້າງເທົ່ານັ້ນ ແລະ ຈະບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ໃນເມື່ອເຫັນວ່າການລົບກວນໄດ້ຢຸດເຊົາລົງ ແລະ ໃນເມື່ອໄດ້ເລີ່ມມີມາດຕະການພື້ນຟູແລ້ວ (ເຊັ່ນ: ການປູກຕົ້ນໄມ້ໃສ່ດິນປອກໄຫຼ້ນ).

ຈຸດຕີອື່ນໆຂອງການຈັດແບ່ງໂຄງການອອກເປັນແຕ່ລະໄລຍະດຳເນີນງານ ແມ່ນສາມາດເຮັດໃຫ້ງ່າຍໃນການກຳນົດວິທີທາງເລືອກສຳຫຼັບການດຳເນີນໂຄງການ. ການສິ່ງຂ່າວປ້ອນກັບກຽວກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຈາກຜູ້ປະເມີນຜົນ ຈະສາມາດເຮັດໃຫ້ຜູ້ສະເໜີໂຄງການຮັບດຳເນີນການກັບບັນຫາໄດ້ໃນທັນທີ ທັນໃດ ຖ້າວ່າການອອກແບບຂອງໂຄງການມີຄວາມຍືດຍຸ່ນພໍ. ຕົວຢ່າງ, ການສຶກສາຫາຂໍ້ມູນພື້ນຖານກ່ຽວກັບການປະມົງ ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດເວລາໃຫ້ຖືກຕ້ອງກັບ ເວລາການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນມີຜົນກະທົບຕໍ່ການຂຶ້ນວາງໄຂ່ຂອງຂະນົດພັນປາທີ່ສຳຄັນ. ຖ້າວ່າຮູ້ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ກ່ອນການກໍ່ສ້າງ, ກໍອາດຈະສາມາດຍ້າຍເວລາການກໍ່ສ້າງໄປໃສ່ເວລາອື່ນ ທີ່ເຫັນວ່າ ປາອອກໜີຈາກລຳນ້ຳນັ້ນແລ້ວ. ໃນຕົວຢ່າງນີ້, ຜົນກະທົບອັນຮ້າຍແຮງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້ດ້ວຍການວາງແຜນທີ່ດີ. ເຖິງວ່າ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຍັງຄົງເປັນບັນຫາແກ່ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ຢູ່ໃນເວລາດຳເນີນການ ກໍຕາມ, ແຕ່ມັນກໍກາຍເປັນບັນຫາອື່ນໄປ ທີ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ດ້ວຍມາຕະການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທີ່ເໝາະສົມ (ເຊັ່ນ: ການສ້າງຂັ້ນໄດໃຫ້ປາສາມາດຜ່ານຊ່ອງລະບາຍນ້ຳ ເພື່ອຂຶ້ນໄປໄຂ່ໃນເທິງດ້ານໜ້າຂອງເຂື່ອນ).

ຈຸດອ່ອນທົ່ວໄປຂອງການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນການພັນລະນາໂຄງ ການບໍ່ຄົບຖ້ວນ ອັນພາໃຫ້ມີການຄາດກະຜົນກະທົບຫຼຸດຄວາມເປັນຈິງ. ສໍາລັບເຫດຜົນນີ້, ມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງກ່ຽວກັບ ຂະໜາດ ຫລື ຂອງລະດັບຂອງໂຄງການທີ່ສະເໜີ, ລວມທັງກິດຈະກຳຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການ.

ຂະໜາດຂອງໂຄງການແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນເປັນພິເສດ - ໂຄງການໜຶ່ງເຖິງວ່າຈະໃຊ້ເນື້ອທີ່ທາງດ້ານກາຍະພາບນ້ອຍໆກໍຕາມ, ແຕ່ມັນອາດສາມາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມອັນຮ້າຍແຮງໄດ້. ຕົວຢ່າງໂຮງງານເຊິ່ງອາດຢາກຈະຂະຫຍາຍກຳລັງການຜະລິດອອກໄປໃຫ້ໄດ້ 50%. ການຂະຫຍາຍການຜະລິດແບບນີ້ ອາດມີຄວາມຈໍາເປັນໃນການບຸກເບີກເນື້ອທີ່ດິນຂະໜາດນ້ອຍສຳຫຼັບການກໍ່ສ້າງໂຮງງານ, ແຕ່ອາດຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ມີການເພີ່ມຂຶ້ນທາງດ້ານປະລິມານໃນການປ່ອຍນໍ້າເສຍລົງສູ່ແມ່ນໍ້າລຳທານ ແລະ ອາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຂຸດຄົ້ນໄມ້ສຳຫຼັບເປັນວັດຖຸດິບມາປ້ອນໂຮງງານເພີ່ມຂຶ້ນ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຖ້າວ່າຜູ້ປະເມີນຄຳນຶງເຖິງແຕ່ຂະໜາດຂອງເນື້ອທີ່ຈະບຸກເບີກສຳຫຼັບການກໍ່ສ້າງ ໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງ ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການດ້ານອື່ນທີ່ຈະຕາມມາ, ຈະຖືວ່າ ເປັນການມອງຂ້າມຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມອັນຮ້າຍແຮງ.

ຈຸດປະສົງ ແລະຄວາມຈໍາເປັນຂອງໂຄງການ

ພາກສ່ວນນີ້ຂອງບົດລາຍງານກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຕອ້ອຍທິບາຍ ແຈ້ງກ່ຽວກັບຈຸດປະສົງແລະຄວາມຈໍາເປັນຂອງໂຄງການ. ໃນນີ້, ອາດບໍ່ມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ອະທິບາຍກ່ຽວກັບລະດັບຂອງຄວາມຈໍາເປັນ, ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດຜົນປະໂຫຍດທີ່ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມໃຫ້ຈະແຈ້ງ. ຕົວຢ່າງ, ເຖິງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໃນແມ່ນໍ້າໃຫຍ່ ອາດຈະສ້າງບັນຫາອັນຮ້າຍແຮງໃຫ້ກັບສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງບໍ່ຕ້ອງສົງໃສກໍຕາມ, ແຕ່ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ອາດຈະເປັນທີ່ຮັບໄດ້ ຖ້າວ່າໂຄງ ການມີ

ຄວາມຕັ້ງໃຈຈະແກ້ໄຂບັນຫາກ່ຽວກັບນໍ້າຖ້ວມອັນຮຸນແຮງແລະຍາວນານຢູ່ເຂດໃຕ້ເຂື່ອນໃນລະດູຝົນ. ດ້ວຍການໃຫ້ຂໍ້ມູນຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບ ຈຸດດີ ແລະ ຈຸດອ່ອນຂອງ ໂຄງການເຊັ່ນນີ້, ຜູ້ເຮັດການຕັດສິນໃຈຈະມີຂໍ້ມູນທີ່ຈໍາເປັນໃນການຕັດສິນວ່າ ຜົນປະໂຫຍດອັນໃດຈະເປັນທີ່ຍອມຮັບໄດ້ໃນການຕັດສິນໃຈ. ຕົວຢ່າງອື່ນອີກ ອາດຈະເປັນກໍລະນີຂອງການສ້າງໂຮງງານເຊິ່ງແຫ່ງໃໝ່ ທີ່ຈະນຳໃຊ້ວິທີການດຳເນີນງານທີ່ດີທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ມີຢູ່ ເຊັ່ນ: ມີການປ່ຽນແທນການນຳໃຊ້ສານກລໍ (Clorine bleach) ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ ໃນຂະບວນການປຸງແຕ່ງຂອງໂຮງງານ. ຖ້າຜູ້ຕັດສິນໃຈ ພົບເຫັນການສະເໜີໂຄງການສ້າງຕັ້ງສອງຢ່າງ ທີ່ໂຄງການໜຶ່ງສະເໜີໃຊ້ວິທີການດຳເນີນງານແບບດີທີ່ສຸດ ແລະ ອີກໂຄງການສະເໜີໃຊ້ວິທີການແບບເດີມ (ນຳໃຊ້ສານ Clorine) ສຳຫຼັບການປຸງແຕ່ງ ເຂົາເຈົ້າຄິງຈະເລືອກເອົາວິທີການທີ່ໜຶ່ງ ຖ້າວ່າເຂົາເຈົ້າຮູ້ໄດ້ເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງ ໃນຂະບວນການຜະລິດເຊິ່ງທີ່ສະເໜີ.

ການພິຈາລະນາທີ່ສຳຄັນໃນການກຳນົດຄວາມຈໍາເປັນສຳຫຼັບໂຄງການ ກໍຄືການໃຈແຍກໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຄວາມຈໍາເປັນຂອງສັງຄົມສ່ວນລວມ ແລະ ຄວາມຈໍາເປັນຂອງສ່ວນບຸກຄົນ. ຄວາມ ຈໍາເປັນຂອງສາທາລະນະ ສາມາດ ມອງເບິ່ງໄດ້ໃນແງ່ຂອງຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ສັງຄົມທີ່ພິສູດໄດ້ ໃນຮູບແບບ ຂອງການບໍລິການ, ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ຫລື ໂອກາດ. ຖ້າວ່າ ຂາດຜົນປະໂຫຍດເຫລົ່ານີ້ແລ້ວຈະຖືວ່າເປັນພາລະທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ. ແຕ່, ຄວາມຈໍາເປັນຂອງເອກະຊົນຈະບໍ່ອາດສາມາດມີຜົນປະໂຫຍດທີ່ພິສູດໄດ້ທາງສັງຄົມ. ໃນກໍລະນີ, ຜົນປະໂຫຍດຈະຕົກເປັນຂອງຜູ້ສະເໜີໂຄງການ ແລະ ມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມອັນຮ້າຍແຮງ ແລະ ບໍ່ສາມາດຫລີກລ້ຽງໄດ້, ຜູ້ຕັດສິນໃຈ ຕ້ອງການຄົ້ນຄິດຢ່າງຮອບຄອບວ່າຈະຮັບຮອງເອົາໂຄງການ ຫຼືບໍ່.

ການພັນລະນາສິ່ງແວດລ້ອມ

ລະດັບຂອງຄວາມລະອຽດທີ່ມີຄວາມຈໍາເປັນໃນການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະຂຶ້ນຢູ່ກັບຄວາມລະອຽດອ່ອນຂອງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຈະ

ຕົກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ສະພາບຄວາມໃກ້ຊິດຂອງ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຕໍ່ສະຖານທີ່ ທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການ ທີ່ ສະເໜີ. ໃນການວາງແຜນຂອງໂຄງການນັ້ນ, ທີ່ ຕັ້ງຂອງໂຄງການ ອາດຈະເປັນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ສຸດໃນ ການພິຈາລະນາໃນແງ່ຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ. ທາງທີ່ດີທີ່ ສຸດແລ້ວ, ກິດຈະກຳການພັດທະນາ ຄວນຈະຕ້ອງມີ ການວາງແຜນໃສ່ໃນພື້ນທີ່ ອາດຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຫນ້ອຍທີ່ສຸດ (ເຊັ່ນ: ການຫ້າມຕັດໄມ້ ໃນປ່າໃຫຍ່, ໃຫ້ເຫຼືອໄວ້ແຫ່ງປ່າໄມ້ທີ່ບໍ່ຖືກລົບກວນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຄົງຢູ່ຂອງຊີວະນາໆພັນ).

ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ການຫລີກລ່ຽງຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ດ້ວຍການວາງແຜນທີ່ດີ ບໍ່ມັກຈະມີ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ຢູ່ຕະຫຼອດ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ໃນບົດ ລາຍງານ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈຶ່ງ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງມີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບບັນດາ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຕົກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດ ຕັດສິນໃຈໄດ້ວ່າ ຄວນຈະດຳເນີນການແນວໃດຕໍ່ໄປ.

ບາງເທື່ອ, ຫນ້າທີ່ ທີ່ສໍາຄັນກວ່າໝູ່ຂອງບົດ ລາຍງານພາກນີ້ ແມ່ນການກຳນົດສະພາບພື້ນຖານ ຂອງທຳມະຊາດ. ໃນເມື່ອໄດ້ກຳນົດຂອບເຂດດ້ານສະ ຖານທີ່ ແລ້ວ, ອີກສິ່ງນຶ່ງທີ່ສໍາຄັນກໍຄື ການສຶກສາ VEC ທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ. ໃນ ນີ້, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ເກັບກຳມາໄດ້ຈາກການສຶກສາຂໍ້ ມູນພື້ນຖານ ຈະເປັນສິ່ງສໍາຄັນໃນການຄາດກະຜົນກະ ທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກໂຄງການທີ່ສະເໜີ. ນອກ ຈາກນີ້, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານດັ່ງກ່າວ ຍັງສາມາດໃຊ້ເປັນ ບັນທັດຖານສຳຫຼັບການປະເມີນຜົນກະທົບທີ່ແທ້ຈິງ ຂອງໂຄງການ ຖ້າຫາກວ່າໂຄງການນັ້ນ ໄດ້ຮັບການ ອະນຸມັດໃຫ້ດຳເນີນການ. ການຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ ສະພາບພື້ນຖານ ຈະເປັນການຍາກທີ່ຈະສາມາດປະ ເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຢ່າງແມ່ນຍາກ - ການສ່ອງແສງກັບກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທີ່ແທ້ຈິງທີ່ເກີດ ຂຶ້ນເນື່ອງມາຈາກໂຄງການໜຶ່ງ ຈະເປັນສິ່ງທີ່ມີຄຸນຄ່າ ສຳຫຼັບການກະຕວງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງ ໂຄງການອື່ນທີ່ຄ້າຍຄືກັນ.

ທາງທີ່ດີທີ່ສຸດ, ຂໍ້ມູນພື້ນຖານເຫຼົ່ານີ້ຄວນມີໄວ້ ລ່ວງໜ້າ ໃນຖານຂໍ້ມູນຂອງລັດຖະບານ. ແຕ່ໃນ ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນ

ເກືອບຈະບໍ່ໄດ້ຖືກເກັບກຳ ຫຼືບໍ່ ກໍບໍ່ໄດ້ມີການເຜີຍແຜ່ ຢ່າງທີ່ວ່າເຖິງ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ. ຖ້າຍັງບໍ່ທັນມີຂໍ້ມູນ ຈຳພວກນີ້, ພາລະທັງໝົດຈະຕົກເປັນຂອງຜູ້ສະເໜີ ໂຄງການ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ລົງທຶນເຂົ້າໃນ ການສຶກສາຂໍ້ມູນພື້ນຖານໃຫ້ມີປະລິມານພຽງພໍ ກັບການຕີລາຄາສະພາບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະ ຊາດຂັ້ນພື້ນຖານ. ໃນນີ້, ຜູ້ສະເໜີໂຄງການອາດຈະບໍ່ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນໃນແຕ່ລະອົງປະ ກອບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ລວມເອົາຂໍ້ມູນ ຈາດອົງປະກອບທີ່ອາດຈະໄດ້ຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງ ຈາກໂຄງການທີ່ສະເໜີ. ລາຍການຂອງສະພາບການ ຂອງທຳມະຊາດທາງດ້ານສະຖານທີ່ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງ ໄດ້ແກ່:

- ອົງປະກອບທາງດ້ານກາຍະພາບ - ດ້ານພູມິປະ ເທດ, ດິນ, ອາກາດ/ ລະດູການ, ນໍ້າເທິງໜ້າ ດິນ, ນໍ້າໃຕ້ດິນ ແລະ ທໍຣະນິວິທະຍາ.
- ອົງປະກອບດ້ານນິເວດວິທະຍາ - ການປະມົງ, ຊີວະວິທະຍາທາງນໍ້າ, ສັດປ່າ, ປ່າໄມ້, ຊະນິດ ພັນທີ່ຫາຍາກ ຫລື ທີ່ກຳລັງຕົກຢູ່ໃນອັນຕະລາຍ, ແລະ ພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນ ຫຼືພື້ນທີ່ມີຄວາມບອບ ບາງທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ.
- ການພັດທະນາດ້ານເສຖະກິດ ແລະ ຊັບພະຍາ ກອນມະນຸດ - ປະຊາຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນ (ເຊັ່ນ: ຈຳນວນ, ສະຖານທີ່ຕັ້ງ, ສັດສ່ວນການຈ້າງງານ), ການອຸດສາຫະກຳ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ (ເຊັ່ນ ການສະໜອງນໍ້າ, ລະບົບທໍ່ນໍ້າໄຮໂຄກ, ໂຄງສ້າງ ຂອງການຄວບຄຸມນໍ້າຖ້ວມ), ແຫລ່ງພະລັງງານ ແລະ ລະບົບການສົ່ງພະລັງງານ, ການພັດທະນາ ດ້ານບໍ່ແຮ່ ແລະ ອົງປະກອບດ້ານທ່ອງທ່ຽວ.
- ຄຸນຄ່າຂອງການດຳລົງຊີວິດທີ່ມີຄຸນນະພາບ- ຄຸນ ຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ, ສາທາລະນະ ສຸກ, ການພັກຜ່ອນຍ່ອນອາລົມ, ດ້ານຄວາມສວຍ ງາມ, ດ້ານວັດທະນະທຳ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຫຼົງເຫັນ ແລະ ມາດຕະການບັນເທົາ

ການກຳນົດປະເພດ ແລະ ຂະໜາດຂອງຜົນກະທົບ ເປັນສ່ວນສຳຄັນທີ່ສຸດໃນຂະບວນການຂອງການ ເຮັດ EIA. ຖ້າວ່າໂຄງການໃດໜຶ່ງບໍ່ສາມາດປະເມີນ ຜົນກະທົບໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງໄດ້ ມັກຈະມີແນວໂນ້ມຈະ ຖືກປະຕິເສດ. ວຽກງານການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງ ແວດລ້ອມໃນປະຈຸບັນ ຈະໂຍນພາລະໃນການພິສູດ ໃຫ້ຕົກເປັນຂອງຜູ້ສະເໜີໂຄງການ - ພວກເຂົາເຈົ້າ ຕ້ອງໄດ້ພິສູດວ່າໂຄງການທີ່ສະເໜີຈະບໍ່ສ້າງຜົນກະ ທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມອັນຮ້າຍແຮງ. ຖ້າວ່າການ ປະ ເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ບໍ່ສາມາດສະຫຼຸບ ໄດ້ວ່າຈະແກ້ໄຂຜົນກະທົບໄດ້ຄືແນວໃດ ຫຼືວ່າ ບໍ່ໄດ້ ສະແດງອອກເຖິງມາຕະການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທີ່ມີ ປະສິດທິພາບ ຈະກາຍເປັນເລື່ອງຍາກທີ່ສຸດ ສຳຫຼັບຜູ້ ຕັດສິນໃຈ ໃນການຕັດສິນວ່າຈະມີເຫດຜົນພຽງພໍ ທາງດ້ານການສູນເສັງຊັບພະຍາກອນ ກໍຄື ການສ້າງ ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານສັງຄົມ ຫຼື ດ້ານເສຖະກິດໄດ້.

ພັນທະຂອງຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ສາມາດກັບ ຄືນສູ່ສະພາບເດີມ ຫຼືບໍ່ສາມາດຍາດເອົາຄືນ ມາໄດ້

ໃນການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ມີຄວາມ ສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງພັນທະຂອງຊັບພະຍາ ກອນທີ່ບໍ່ສາມາດກັບຄືນສູ່ສະພາບເດີມ ຫຼືບໍ່ສາມາດ ຍາດເອົາຄືນມາໄດ້. ໝາຍຄວາມວ່າ ໂຄງການທີ່ສະ ເໜີຈະສ້າງຄວາມເສັງຫາຍທີ່ບໍ່ສາມາດທົດແທນຄືນ ໄດ້ ຫຼືວ່າ ເຮັດໃຫ້ສູນເສັງທ່າແຮງການນຳໃຊ້ຊັບພະ ຍາກອນໃດໜຶ່ງຫຼາຍເທົ່າໃດ. ຕົວຢ່າງ, ບັນດາໂຄງ ການ ທີ່ມີເບື້ອງຫຼັງຂອງການທຳລາຍ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ທີ່ມີ ຄວາມບອບບາງທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ ເຊັ່ນ ເຂດດິນທາມ ແລະ ເນື້ອທີ່ແຄມນ້ຳ ອາດຈະສ້າງ ຄວາມເສັງຫາຍແບບຖາວອນແກ່ລະບົບນິເວດວິທະ ຍາ, ອັນອາດຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມສາມາດໃນການທຳ ງານຂອງລະບົບນິເວດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນຫຼຸດລົງໄປ ຕະຫຼອດ. ຖ້າວ່າໂຄງການສ້າງຄວາມເສັງຫາຍແບບບໍ່ ສາມາດທົດແທນຄືນກັບຊັບພະຍາກອນເປັນເຊັ່ນນີ້ ຈະບໍ່ມີມາຕະການໃດໆຈະສາມາດແກ້ໄຂໄດ້.

ຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ບໍ່ສາ ມາດທົດແທນຄືນນີ້ອາດບໍ່ສາມາດຈະຫຼີກລ້ຽງໄດ້ໃນ ບາງໂຄງການ. ບາງທີ, ຈຸດແຂງອີກຈຸດໜຶ່ງຂອງບົດ ລາຍງານການປະເມີນຜົນສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນການກຳ ນົດຜົນກະທົບແບບນີ້ໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ. ດັ່ງນັ້ນ ການວິ ພາກຜົນກະທົບແບບບໍ່ສາມາດທົດແທນຄືນທີ່ມີລັກສະ ນະວິທະຍາສາດ ແລະ ມີລັກສະນະປົກປ້ອງ ສາມາດ ຊ່ວຍຜູ້ຕັດສິນໃຈໄດ້ດີທີ່ສຸດ ໃນການຊຶ່ງຊາການສູນ ເສັງຊັບພະຍາກອນ ໃສ່ກັບຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານ ສັງຄົມທີ່ຈະໄດ້ຮັບຈາກໂຄງການ. ເລື່ອງໜ້າເສົ້າທີ່ສຸດ ຂອງບາງໂຄງການ ຈະບໍ່ແມ່ນການສູນເສັງຊັບສ່ວນ ຂອງລະບົບນິເວດແບບຖາວອນ, ແຕ່ມັນ ແມ່ນຄວາມຮູ້ເທົ່າບໍ່ເຖິງການຂອງປະຊາຊົນ ວ່າເຂົາ ເຈົ້າຈະສູນເສັງຫຍັງຕື່ມອີກ ກ່ອນທີ່ມັນຈະຊ້າເກີນໄປ.

ອີກດ້ານອື່ນທີ່ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງໃນເວລາກຳ ນົດຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ສາມາດກັບຄືນສູ່ສະພາບເດີມ ຫຼື ບໍ່ ສາມາດຍາດຄືນມາໄດ້ ກໍຄື ການຄັດເລືອກໄລຍະເວ ລາສຳຫຼັບການປະເມີນຜົນກະທົບ. ຈະເລືອກເອົາໄລ ຍະເວລາ ຫຼາຍຮ້ອຍປີ ຫຼືວ່າຈະເລືອກເອົາ 10 ຫາ 25 ປີ. ໃນການກຳນົດທາດແທ້ ແລະຂະໜາດຂອງ ຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ສາມາດທົດແທນຄືນໄດ້ເຕັມສ່ວນໄດ້ ນັ້ນ, ຜູ້ປະເມີນຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຕັດສິນໃຈວ່າ ພວກ ເຂົາຢາກຈະຮັກສາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃດໜຶ່ງ ໄວ້ໃນອະນາຄົດດົນນານປານໃດ. ຕົວຢ່າງ ຖ້າວ່າບໍລິ ສັດຊຸດຄົ້ນໄມ້ ຢາກຈະຊຸດຄົ້ນໄມ້ສັກແບບຕັດກ້ຽງ, ພວກສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ຂອບເຂດເວລາທີ່ເໝາະສົມ ອາດຈະແມ່ນ 10 ຫາ 25 ປີ. ກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວນີ້ ສາມາດເປັນຂອບເຂດເວລາທີ່ຊັບພະຍາກອນໄມ້ສັກ ສາມາດທົດແທນຄືນໄດ້. ແຕ່ການທົດແທນຂອງທຳ ມະຊາດ ອາດຕ້ອງໃຊ້ເວລາເຖິງ 100 ປີ ຫຼືຫຼາຍກວ່າ ນັ້ນ ຈິ່ງຈະສາມາດເຮັດໃຫ້ລະບົບນິເວດ ກັບເຂົ້າຄືນ ໄກ້ກັບສະພາບເດີມກ່ອນຖືກທຳລາຍໄດ້.

ການປະເມີນຄວາມຮຸນແຮງ

ເປັນສິ່ງຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ການກຳນົດຄວາມ ຮຸນແຮງຂອງຜົນກະທົບຂອງໂຄງການທີ່ຄາດວ່າຈະ ເກີດຂຶ້ນ ເປັນອີງປະກອບຫຼັກຂອງການປະເມີນຜົນກະ ທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. ແຕ່ມັນເປັນພາກທີ່ຍາກທີ່ສຸດໃນ

ການຂຽນອອກ ເພາະວ່າປະຈຸບັນນີ້ມີພຽງຂໍ້ແນະນຳລະອຽດບາງຢ່າງເທົ່ານັ້ນທີ່ສາມາດໃຊ້ເຂົ້າໃນການກຳນົດຄວາມຮຸນແຮງຂອງຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດກັບໂຄງການຫຼາຍປະເພດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ດັ່ງນັ້ນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ອາສັຍການຕີລາຄາ ແລະຄວາມຮູ້ທາງດ້ານວິຊາການ ເປັນປ່ອນອີງ ເພື່ອທຳຄວາມເຂົ້າໃຈກັບທາດແທ້ ແລະ ຂະໜາດຂອງຜົນກະທົບໄດ້. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ກ່ອນໜ້ານີ້ແລ້ວວ່າ ຄວາມຮູ້ທີ່ກ່າວນີ້ບໍ່ມີຢູ່ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຢູ່ໃນຂະນະນີ້.

- ບັນຫາທີ່ຜູ້ປະເມີນ ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ໃນເວລາຕັດສິນກ່ຽວກັບຄວາມຮຸນແຮງຂອງຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການໃດໜຶ່ງລວມມີ:
  - ການສູນເສັງພັນສັດ ທີ່ຫາຍາກ ຫລື ກຳລັງຕົກຢູ່ໃນອັນຕະລາຍ ຫລື ແຫລ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະແຫຼ່ງອາຫານຂອງພວກມັນ. ການຫລຸດລົງຂອງຊີວະນາໆພັນ ຫຼື ການເພີ່ມຂອງຊະນິດພັນຕ່າງຖິ່ນ.
  - ການສູນເສັງຖິ່ນອາສັຍຂອງສັດປ່າ ທີ່ມີປະສິດທິພາບການຜະລິດສູງ
  - ການປ່ຽນສະພາບທິວທັດທຳມະຊາດ
  - ຜົນກະທົບກ່ຽວກັບການເປັນພິດ ຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ ແລະ ສັດ
  - ການຫລຸດລົງຂອງຄວາມສາມາດໃນການທົດແທນຄືນຂອງຊັບພະຍາກອນ ໃນການຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຄົນຮຸ່ນປະຈຸບັນ ແລະ ອາະນາຄົດ.
  - ການສູນເສັງການຊົມໃຊ້ທີ່ດິນໃນປະຈຸບັນແລະຊັບພະຍາກອນ ສຳລັບ ຈຸດປະສົງທາງຮີດຄອງປະເພນີ ຫລື ທາງວັດທະນະທຳ.

ບັນທັດຖານຂອງການວັດແທກເພີ່ມເຕີມ ສຳຫຼັບການຕີລາຄາບັນຫາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການ ໄດ້ສັງລວມໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງທີ 5. ບັນທັດຖານເຫຼົ່ານີ້ ຈະຕ້ອງຖືກນຳໃຊ້ໃນການປະເມີນແຕ່ລະຜົນກະທົບ.

ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ໄດ້ສະເໜີຂໍ້ແນະນຳເພີ່ມເຕີມ ໃນການ ປະເມີນຄວາມຮຸນແຮງຂອງຜົນກະທົບ. ບັນດາຄຳຖາມ ທີ່ທະນາຄານພັດທະນາ

ອາຊີ ໄດ້ແນະນຳສຳຫຼັບການປະເມີນຜົນໂຄງການລວມມີ :

1. ໂຄງການນີ້ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດມີການສູນເສັງ ແກ່ຊີວະນາໆພັນ ຫຼື ຊັບພະຍາກອນ ທີ່ມີຄຸນຄ່າຫຼື ບໍ່ສາມາດປ່ຽນແທນ ແບບບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນໄດ້ບໍ່?
2. ໂຄງການຈະ ເລັ່ງອັດຕາການຊົມໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທີ່ຫາຍາກ ແລະ ຖືສຳຄັນຜົນປະໂຫຍດໄລຍະສັ້ນ ສູງກວ່າໄລຍະຍາວບໍ່?
3. ໂຄງການຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດພ້ອມອັນຕະລາຍຕໍ່ພັນສັດທີ່ກຳລັງຕົກຢູ່ໃນອັນຕະລາຍບໍ່?
4. ໂຄງການມີແນວໂນ້ມຈະເພີ່ມການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ຈາກຊົນນະບົດ ເຂົ້າສູ່ ຕົວເມືອງ ຈົນເຖິງຂັ້ນທີ່ຮັບປະກັນບໍ່ໄດ້ບໍ່?
5. ໂຄງການມີແນວໂນ້ມຈະເພີ່ມຊ່ອງຫວ່າງຂອງລາຍຮັບລະຫວ່າງຄົນທຸກ ກັບ ຄົນຮັ່ງມີໃນສັງຄົມບໍ່?
6. ໂຄງການຈະປະກອບສ່ວນ ຕໍ່ພາວະໂລກຮ້ອນບໍ່? (ເຊັ່ນ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການປ່ອຍແກສຕີອີກຊິດ ກາກບອນ, ການທຳລາຍຊັ້ນໂອໂຊນ, ການປ່ຽນແປງດ້ານລະດູການ/ອາກາດ)
7. ໂຄງການຈະມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ສະພາບການເງິນແຫ່ງຊາດບໍ່ (ເຊັ່ນ ໂຄງການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າດ້ວຍແຮງນ້ຳ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ເປັນການຫລຸດຜ່ອນການຂຶ້ນກັບປະເທດອື່ນ ຈາກການນຳເຂົ້າທາງດ້ານນຳ້ມັນ)?

ການກຳນົດຄວາມຮຸນແຮງ

ລະບົບຂອງການຈັດລຳດັບສຳຫຼັບການກຳນົດຄວາມຮຸນແຮງຂອງໂຄງການ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ກັນທົ່ວໄປໄດ້ສັງລວມໄວ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ບໍ່ມີຜົນກະທົບ

ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຂອງໂຄງການສາມາດປະເມີນວ່າ“ບໍ່ມີຜົນກະທົບ” ໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອ ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການນັ້ນໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍອອກຈາກ VEC ທັນເວລາແລະກົງກັບພື້ນທີ່.

ຜົນກະທົບທີ່ຮຸນແຮງ

- ຜົນກະທົບສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ “ມີຄວາມຮຸນແຮງ” ກໍຕໍ່ເມື່ອກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ ອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ອົງປະກອບໃດໜຶ່ງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມດ້ານທຳມະຊາດ. ບັນດາບັນຫາທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ ໃນເວລາກຳນົດວ່າ ຜົນກະທົບກົງກັບການຈັດລຳດັບນີ້ ມີດັ່ງນີ້: ຂະໜາດທາງເນື້ອທີ່ຂອງຜົນກະທົບ - ມັນຈະເກີດຂຶ້ນກັບສິ່ງແວດລ້ອມໃນສະເພາະແຕ່ເຂດໂຄງການ, ອອກນອກເຂດໂຄງການໄປສູ່ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ລະດັບພາກພື້ນ, ລະດັບຊາດ ຫຼື ຂ້າມຊາດ?
- ເກນເວລາຂອງຜົນກະທົບ- ຜົນກະທົບ ຈະເປັນຜົນກະທົບໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ຫຼື ໄລຍະຍາວ?
- ຂະໜາດຂອງການປ່ຽນແປງໃນອົງປະກອບຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາທີ່ມີຕົ້ນເຫດມາຈາກກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ (ເຊັ່ນ: ຂະໜາດນ້ອຍ, ຂະໜາດປານກາງ ຫລື ຂະໜາດໃຫ່ຍ)

- ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ - ຜົນກະທົບຈະຕ້ອງຖືກຮູ້ສຶກແນວໃດ ໂດຍການປະມົງທ້ອງຖິ່ນ, ການຈັດຫານຈຳດື່ມ, ຜະລິດຕະພັນດ້ານກະສິກຳ?
- ພາບລວມໃນລະດັບຊາດ ຫລື ລະດັບສາກົນ- ເຊັ່ນ ປ່າດົງດິບ ແລະ ພັນສັດທີ່ຫາຍາກ ຫລື ກຳລັງຕົກຢູ່ໃນຂັ້ນອັນຕະລາຍ

ຕາຕະລາງ 5 ບັນທັດຖານ ສໍາລັບການປະເມີນຄວາມຮຸນແຮງຂອງຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ

ບັນທັດຖານ	ການພັນລະນາ
ຄວາມສໍາຄັນ	ຄຸນຄ່າຊຶ່ງໄດ້ຕິດພັນກັບສ່ວນປະກອບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ສະເພາະໃດໜຶ່ງ ໃນສະພາບປະຈຸບັນຂອງມັນ
ຂະໜາດຂອງ ການລົບກວນ	ພື້ນທີ່ ທີ່ຖືກກະທົບກະເທືອນ ຈາກການລົບກວນເຊິ່ງ ທີ່ຖືກຄາດຄະເນ ໄວ້ໃນໂຄງການ.
ໄລຍະເວລາ ແລະ ຄວາມຖີ່	ຈໍານວນຂອງເວລາທີ່ຕໍ່ເນື່ອງຂອງການລົບກວນ - ກິດຈະ ກໍາທີ່ເປັນຕົ້ນເຫດ ແລະ ຄວາມຖີ່ຂອງເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນ.
ສະພາບທີ່ສາມາດປັບ	ຄວາມສາມາດຂອງອົງປະກອບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນການຟື້ນຟູຄືນສູ່ສະ ພາບເດີມຫຼັງຈາກການລົບກວນໄດ້ເກີດຂຶ້ນ
ຄວາມສ່ຽງ	ຄວາມອາດສາມາດເປັນໄປໄດ້ຂອງເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍບໍ່ໄດ້ວາງແຜນ ໄວ້ລ່ວງໜ້າ ອັນມີສາເຫດມາຈາກໂຄງການ ແລະສາມາດສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ເກີດມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຮຸນແຮງເພີ່ມເຕີມ.

ເຖິງວ່າ, ຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນເປັນປະໂຫຍດ ຫຼາຍຕໍ່ການປະເມີນຄວາມຮຸນແຮງ, ດັ່ງນັ້ນ, ບັນດາ ປະເທດ ພາຄີຂອງ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງອາດຢາກຈະພັດ ທະນາວິທີການສະເພາະເປັນຂອງຕົນເອງສໍາລັບການ ກຳນົດຄວາມຮຸນແຮງ. ວິທີການທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ມີການຍັ້ງຍືນທາງດ້ານວິທະຍາສາດໄດ້ ສາ ມາດຊ່ວຍສ້າງມາດຕະຖານຂອງການປະເມີນຄວາມ ຮຸນແຮງຂອງຜົນກະທົບ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງປະເພດຂອງໂຄງ ການສະເພາະໃດໜຶ່ງ. ຕົວຢ່າງ: ຄວາມຮຸນແຮງຂອງ ຜົນກະທົບທີ່ຕິດແໜ້ນກັບມາດຕະຖານຂອງຄຸນນະ ພາບນ້ຳໃນລະດັບອ່າງນ້ຳ ຫຼື ມາດຕະຖານຂອງຄຸນ ນະພາບອາກາດ. ຄວາມແຕກຕ່າງໃນມາຕະຖານທີ່ມີ ຢູ່ປະຈຸບັນ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຢູ່ໃນປະເທດພາຄີອ່າງແມ່ນ້ຳ ຂອງ ສາມາດໃຫ້ຄວາມໝາຍວ່າ: ຜົນກະທົບອັນດຽວ ກັນ ຈະຖືກພິຈາລະນາວ່າມີຄວາມຮຸນແຮງໃນປະເທດ

ໜຶ່ງ ແຕ່ຈະບໍ່ມີຄວາມຮຸນແຮງໃນປະເທດທີສອງ. ການນຳໃຊ້ມາຕະຖານທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ອາດຈະບໍ່ ແທດເໝາະກັບຕົວຈິງ ເພາະວ່າສັດປ່າຈະບໍ່ຮັບຮູ້ຊາຍ ແດນຂອງປະເທດ ແລະ ແມ່ນ້ຳສາຍດຽວກັນ ກໍບໍ່ສາ ມາດທີ່ຈະແຍກອອກຈາກກັນໄດ້ເປັນສ່ວນໆຕາມຊາຍ ແດນຂອງປະເທດໄດ້.

ໃນການເມີນການຄວາມຮຸນແຮງ, ຜູ້ເຮັດ ການປະເມີນຕ້ອງໄດ້ຈຳແນກຄວາມແຕກຕ່າງຂະ ໜາດຂອງຜົນກະທົບ ກ່ອນ ແລະຫຼັງການຈັດຕັ້ງປະຕິ ບັດມາຕະການແກ້ໄຂ. ສິ່ງທີ່ໜ້າເປັນຫ່ວງທີ່ສຸດ ໃນການຕັດສິນໃຫ້ສືບຕໍ່ໂຄງການທີ່ມີຜົນກະທົບອັນຮຸນ ແຮງ ທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຫຼືແກ້ໄຂໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິ ພາບ. ຖ້າສັນນິຖານວ່າ ຈະມີການຮັບປະກັນວ່າຈະ ນຳໃຊ້ມາຕະການແກ້ໄຂທີ່ຈຳເປັນແບບຈິງຈັງ, ການ ກຳຈັດຜົນກະທົບທີ່ອາດມີຂຶ້ນ ໃນທຳນອງນີ້ຈະສຸມໃສ່

ຜົນກະທົບທີ່ມີຄວາມຮຸນແຮງທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ຖ້າມີການດຳເນີນໂຄງການຕໍ່ໄປ.

ຜົນກະທົບ ທີ່ບໍ່ມີຄວາມຮຸນແຮງ

ຖ້າວ່າຜົນກະທົບໃດໜຶ່ງ ບໍ່ສາມາດຕີລາຄາໄດ້ວ່າ “ມີຄວາມຮຸນແຮງ”, ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ “ບໍ່ມີຄວາມຮຸນແຮງ”

ຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້

ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກໂຄງການສາມາດເອີ້ນໄດ້ວ່າ “ບໍ່ຮູ້ຈັກ” ກໍຕໍ່ເມື່ອ:

- ທາດແທ້ ແລະ ທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການບໍ່ແນ່ນອນ
- ການເກີດຂຶ້ນຂອງສ່ວນປະກອບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ມີຄຸນຄ່າ ຢູ່ພາຍໃນພື້ນທີ່ຂອງການສຶກສາບໍ່ແນ່ນອນ.
- ຂະໜາດຂອງຂອບເຂດເວລາຂອງຜົນສະທ້ອນບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້
- ຂະໜາດທາງດ້ານສະຖານທີ່ອາດຈະມີຜົນສະກະທົບເກີດຂຶ້ນ ບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້
- ຂະໜາດຂອງຜົນກະທົບ ບໍ່ສາມາດຄາດຄະເນລ່ວງໜ້າໄດ້.

ຜົນກະທົບ ທີ່ເອີ້ນວ່າ “ບໍ່ຮູ້ຈັກ” ຄວນຈະກຳນົດໃຫ້ເປັນຊ່ອງວ່າງທາງດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢູ່ໃນບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. ບັນດາຜົນກະທົບເຫຼົ່ານີ້ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສຶກສາຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ມາກ່ອນຈະມີການຕັດສິນໃຈໃຫ້ດຳເນີນການຕໍ່ໄປ.

ຜົນກະທົບທີ່ຖືກບັນເທົາ

ຜົນກະທົບ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ ຕໍ່ອົງປະກອບຂອງລະບົບນິເວດໃດໜຶ່ງ ສາມາດພິຈາລະນາເປັນ “ຖືກບັນເທົາລົງ” ໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອ :

- ມັນມີເປັນໄປໄດ້ສຳຫຼັບຜົນກະທົບທີ່ຮຸນແຮງ;
- ແລະ

- ມາດຕະການບັນເທົາທີ່ສະເໜີນຳໃຊ້ສາມາດປ້ອງກັນ ແລະຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບລົງໃຫ້ຢູ່ໃນມາດຕະຖານທີ່ຍອມຮັບໄດ້ (ເຊັ່ນ: ມາດຕະຖານ ດ້ານຄຸນນະພາບນ້ຳ ແຫ່ງຊາດ ຫລື ແຫ່ງສາກົນ).

ການພິຈາລະນາບັນດາທາງເລືອກ

ຖ້າວ່າຄາດຄະເນໄດ້ວ່າ ໂຄງການທີ່ສະເໜີນັ້ນ ຈະສ້າງຄວາມເສັ່ງຫາຍຢ່າງຮ້າຍແຮງ ຫຼືສ້າງຄວາມເຊື່ອມເສັ່ງແກ່ອົງປະກອບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ມີຄຸນຄ່າ, ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາທາງທາງເລືອກໃໝ່ທີ່ຈະສາມາດນຳມາປະຕິບັດໂຄງການ ໃຫ້ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດເທົ່າເດີມ ແຕ່ວ່າມີຜົນກະທົບຕໍ່ກວ່າ (ເຊັ່ນ: ປ່ຽນແປງສະຖານທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການ ເພື່ອຫລີກລ່ຽງພື້ນທີ່ທີ່ມີຄວາມບອບບາງທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ). ບໍ່ວ່າຈະເປັນ ທາງເລືອກໃນການປ່ຽນສະຖານທີ່ຕັ້ງ, ການອອກແບບ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ໃດທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມ ຈະຕ້ອງໄດ້ນຳເອົາໄປພິຈາລະນາ ແລະໃຫ້ຄຳເຫັນຕັ້ງແຕ່ທົ່ວທີ່ ຢູ່ໃນຂັ້ນຕົ້ນຂອງຂະບວນການວາງແຜນ. ທາງເລືອກຕ່າງໆ ສຳຫຼັບໂຄງການສາມາດເປັນ:

- ການຄັດເລືອກສະຖານທີ່
- ວິທີທາງເລືອກດ້ານອອກແບບ ແລະ ການບຳບັດ
- ຂະໜາດຂອງໂຄງການ
- ທາງເລືອກທາງດ້ານການກຳນົດຊ່ວງກໍ່ສ້າງສຳລັບໂຄງການໃຫຍ່, ທີ່ຈັດວາງເປັນຂັ້ນຕອນໄວ້ແລ້ວ.
- ທາງເລືອກທາງດ້ານເວລາສຳລັບການກໍ່ສ້າງ, ການປະຕິບັດການ ແລະ ການສິ້ນສຸດໂຄງການ

ໃນບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ເຫດຜົນສຳຫຼັບການຄັດເລືອກສະຖານທີ່ຄັ້ງສຸດທ້າຍ ພ້ອຍດ້ວຍເຫດຜົນຂອງການອອກແບບ ແລະ ອ້າງເຫດຜົນກ່ຽວກັບທາງເລືອກຕ່າງໆທີ່ນຳໃຊ້.

ມາຕະການບັນເທົາ

ມາຕະການບັນເທົາຜົນກະທົບ ມີຄວາມຕັ້ງ
ໝັ້ນໃນການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບອັນບໍ່ດີຂອງໂຄງການ
ພັດທະນາ. ບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບ
ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຈະຕ້ອງໄດ້ລະບຸແຈ້ງກ່ຽວກັບມາຕະ
ການບັນເທົາ ທີ່ນຳສະເໜີ. ທາງທີ່ດີທີ່ສຸດ, ຂັ້ນທຳອິດ
ຕ້ອງໄດ້ອອກແບບໂຄງການໃຫ້ສາມາດຫຼີກລ່ຽງຜົນກະ
ທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຫຼັງຈາກນັ້ນຈຶ່ງບັນເທົາຜົນກະທົບ
ແລະ ສຸດທ້າຍຈຶ່ງດຳເນີນການທົດແທນຜົນກະທົບທີ່ບໍ່
ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້. ມາຕະການບັນເທົາແຕ່ລະຢ່າງ
ຕ້ອງໄດ້ຮັບລະບາດໃນດ້ານຕ່າງໆດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ຜົນກະທົບ ທີ່ໄດ້ຖືກອອກແບບ ເພື່ອການ
ບັນເທົາ
- ປະສິດທິຜົນທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງມັນໃນ
ດ້ານການປ້ອງກັນ ແລະຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ
- ທາງເລືອກທີ່ດີກວ່າໝູ່ ຕໍ່ມາຕະການບັນເທົາທີ່
ຄັດເລືອກໄວ້
- ມູນຄ່າຂອງການບັນເທົາ
- ແຜນການສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການກໍ່
ສ້າງ ແລະ ການບຳລຸງຮັກສາຂອງມາຕະການ
ບັນເທົາ.

ມາຕະການບັນເທົາລົງຫຼາຍຢ່າງມີໄວ້ທົ່ວໄປ
ສຳຫຼັບສຳລັບໂຄງການປະເພດຕ່າງໆ ຫລື ກິດຈະກຳ
ຂອງການພັດທະນາ. ຕົວຢ່າງ: ການກຳນົດການນຳ
ໃຊ້ທີ່ດິນ ສາມາດນຳມາໃຊ້ເພື່ອບັນເທົາຜົນສະທ້ອນ
ຂອງການເຮັດກະເສດສຸມ ຢູ່ໄກ້ແຄມນ້ຳໄດ້. ການ
ປູກຕົ້ນໄມ້ເປັນແລວກັນຊົນ ລະຫວ່າງເນື້ອທີ່ການຜະ
ລິດກະສິກຳ ແລະ ແມ່ນ້ຳລຳທານ, ກໍຄື ການສ້າງກຳ
ແພງປ້ອງກັນຕະຝັ່ງເຈື່ອນ ສາມາດເກັບກັກຕະກອນ
ກ່ອນມັນຈະໄຫຼລົງສູ່ແມ່ນ້ຳ. ຖ້າເຖິງໄລຍະຍາວນານ,
ການຄວບຄຸມລະດັບນ້ຳ ແລະ ການປູກພືດຄຸມດິນ ກໍ
ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນລົງ
ໄດ້, ອັນເປັນການແກ່ຍາວອາຍຸການໃຊ້ງານຂອງເນື້ອ
ທີ່ກະສິກຳ ແລະ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຈຳເປັນໃນ
ການບຸກເບີກເນື້ອທີ່ໃໝ່ສຳຫຼັບການກະສິກຳໄດ້.

ການບັນເທົາສຳຫຼັບ ຜົນກະທົບທີ່ຮ້າຍແຮງ
ທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້ ຈະລວມມີບາງຮູບແບບຂອງ
ການທົດແທນຄືນ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດ ຫຼື ຕໍ່

ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ພື້ນທີ່ຂອງຖິ່ນອາດສັຍທີ່ຕັ້ງຢູ່ຫ່າງ
ໄກຈາກທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການ ແຕ່ວ່າຢູ່ພາຍໃນບໍລິເວນ
ຂອງແຫຼ່ງນ້ຳອັນດຽວກັນ ກໍຄວນຈະຖືກ ປົກປ້ອງ
ຫລືປັບປຸງ ເພື່ອຮັກສາໄວ້ໜ້າທີ່ຂອງລະບົບນິເວດ
ຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ເພື່ອເປັນ ແລກປ່ຽນກັບການສ້າງຜົນ
ກະທົບທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້, ຜູ້ສະເໜີໂຄງການ
ອາດຈະຖືກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ປົກປັກຮັກສາຖິ່ນອາດສັຍທີ່ມີ
ຄຸນຄ່າໃດນຶ່ງຢູ່ພາຍໃນແຫຼ່ງນ້ຳນັ້ນ. ໄດ້ຄາດຄະເນ
ໄວ້ທີ່ສະຖານທີ່ ທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການ. ນອກຈາກນັ້ນ,
ລັດຖະບານ ອາດຈະໃຊ້ທາງເລືອກ ຮຽກຮ້ອງຂໍຊື້ສິດ
ທິອະນຸລັກ ອັນເປັນສິດທິທີ່ບັງຄັບໃຊ້ທາງດ້ານກົດ
ໝາຍໃນການພັດທະນາຊັບສິນ. ຫຼັງຈາກການຊື້ສິດທິ
ດັ່ງກ່າວແລ້ວ, ດິນຕອນດັ່ງຈະຖືກຍົກເວັ້ນອອກຈາກ
ການພັດທະນາອື່ນໆອີກ.

ນອກນັ້ນ, ຜູ້ສະເໜີໂຄງການ ກໍສາມາດທີ່ຈະ
ເລືອກປັບປຸງທີ່ດິນຕອນໃດນຶ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ
ການພັດທະນາ. ແນວຄວາມຄິດດັ່ງກ່າວ ກໍແມ່ນ
ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີການສູນເສຍຖິ່ນອາດສັຍແບບສຸດທິ ເພາະ
ວ່າ ຜູ້ສະເໜີໂຄງການຈະດຳເນີນໂຄງການຢູ່ໃນທີ່ນັ້ນ
ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ຕົວຢ່າງ, ຜູ້ສະເໜີໂຄງການສາ
ມາດຈະປູກປ່າຄືນໃໝ່ ແລະນຳໃຊ້ມາຕະການຄວບ
ຄຸມການຕົກຕະກອນ ແລະ ການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ
ຈົນກວ່າຈະເຫັນວ່າ ເນື້ອທີ່ນັ້ນຈະມີສະພາບທີ່ໝັ້ນ
ຄົງດີ. ໃນໄລຍະມີການຟື້ນຟູຢູ່ນັ້ນ ເນື້ອທີ່ດັ່ງກ່າວ
ອາດມີຄວາມສາມາດສ້າງຄວາມໝັ້ນຄົງແກ່ສັດປ່າ
ບາງສ່ວນໄດ້.

ໃນທີ່ສຸດ, ຜູ້ສະເໜີໂຄງການ ອາດຈະຖືກຮຽກ
ຮ້ອງໃຫ້ຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຜູ້ທີ່
ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ. ການຊົດເຊີຍດັ່ງກ່າວ
ສາມາດທຳໄດ້ໃນຮູບແບບຂອງເງິນສົດ, ການຈັດສັນ
ທີ່ດິນ ສຳລັບປະຊາຊົນ ຜູ້ທີ່ສູນເສຍບ້ານເຮືອນຍ້ອນ
ໂຄງການ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນຄ່າບໍລິການ ໃນເມື່ອສິ່ງອຳ
ນວຍຄວາມສະດວກມີການດຳເນີນການແລ້ວ ((ເຊັ່ນ:
ຈ່າຍເງິນອຸດໜູນຊ່ວຍ ຄ່າໄຟຟ້າເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ).

ການທົບທວນ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ບົດລາຍງານ EIA.

ໃນພາກກ່ອນ, ພວກເຮົາໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນຫລາຍໆດ້ານຂອງຂະບວນການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງອາດ ຕ້ອງໄດ້ທົບທວນໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ. ກ່ອນຈະນຳສິ່ງບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມອັນຄົບຊຸດ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຕັດສິນໃຈ ພິຈາລະນາ ຕາມປົກກະຕິຈະຕ້ອງໄດ້ທົບທວນຄືນເສັ້ນກ່ອນ. ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວ ອາດຈະຕ້ອງໄດ້ສົ່ງໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆທົບທວນ ເຊັ່ນ: ອົງການຈັດຕັ້ງກອງທຶນສາກົນ. ຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງການທົບທວນຄືນນີ້ ແມ່ນເພື່ອກວດກາຄືນບັນດາອົງປະກອບທັງໝົດຂອງການປະເມີນ ດັ່ງທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນຂອບເຂດຂອງການປະເມີນຜົນ (TOR) ໄດ້ຖືກພິຈາລະນາ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ມີຂໍ້ມູນພຽງພໍ ພ້ອມດ້ວຍການສະຫຼຸບທີ່ມີເຫດຜົນໃນບົດລາຍງານ ສຳຫຼັບການພິຈາລະນາຂອງຜູ້ຕັດສິນໃຈ.

ຂໍ້ພິຈາລະນາສ່ວນໃຫຍ່ ໃນການທົບທວນບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນຄວາມອາດສາມາດຂອງຜູ້ທົບທວນເອງ. ຢູ່ໃນບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາຫລາຍໆປະເທດ, ມັນອາດຈະເປັນເລື່ອງຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະຊອກຫາ ຜູ້ທົບທວນທີ່ມີປະສິບການພຽງພໍການທົບທວນບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຢ່າງເລິກເຊິ່ງເຖິງຖອງໄດ້. ການຂາດປະສິບການດັ່ງກ່າວ, ການທົບທວນຄືນອາດເປັນພຽງແຕ່ການກວດຄືນໜ້າວຽກທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ TOR ຂອງການປະເມີນຜົນ ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ສິ່ງທີ່ຈຳເປັນທີ່ແທ້ຈິງໃນການທົບທວນ ພັດແມ່ນການປະເມີນຜົນ ເນື້ອໃນແລະ ຂໍ້ສະຫຼຸບຂອງບົດລາຍງານຢ່າງເປັນລະບົບ.

ການຈັດແຈງສຳລັບການທົບທວນບົດລາຍງານ EIA ທີ່ຄົບຊຸດຄືນ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໄປໃນແຕ່ລະປະເທດ ແລະ ລະບົບການປົກຄອງ. ໃນກໍລະນີສ່ວນຫລວງຫລາຍ, ການປະເມີນຜົນບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນອົງກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດເປັນຜູ້ດຳເນີນການ (ເຊັ່ນ: ໂດຍທົ່ວໄປ ຈະແມ່ນກະຊວງ ຫລື ກົມກອງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຊັບພະຍາກອນສະເພາະໃດນຶ່ງ ເຊັ່ນ ກົມປະມົງ). ກົມກອງດັ່ງກ່າວ ຈະເປັນຜູ້ກຳນົດຄັ້ງສຸດທ້າຍກ່ຽວກັບເນື້ອໃນຂອງໂຄງການ. ຄວາມສາ

ມາດເປັນໄປໄດ້ຂອງການຕັດສິນໃຈ ມີຄວາມຄ້າຍຄຽງກັນກັບການຕັດສິນໃຈໃນຂັ້ນຕອນກັນກອງບົດລາຍງານ EIA ອັນຈະລວມເອົາ:

- ໂຄງການທີ່ອາດຈະບໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຢ່າງຮຸນແຮງ. ສຳຫຼັບໂຄງການປະເພດນີ້ ຄວນອະນຸມັດແບບມີເງື່ອນໄຂ ທີ່ເປັນການບັງຄັບໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ (ເຊັ່ນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາຕະການບັນເທົາ ແລະ ແຜນງານຕິດຕາມກວດກາ) ຫລື
- ໂຄງການທີ່ອາດຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດມີຜົນກະທົບແບບຮຸນແຮງ ເຊິ່ງບໍ່ສາມາດຍັ້ງຢືນໄດ້, ໃນກໍລະນີນີ້ ໂຄງການຈະຕ້ອງຖືກປະຕິເສດ.

ອົງການກອງທຶນສາກົນ ເຊັ່ນ: ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ທະນາຄານໂລກ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ມີບົດບາດໃນການໂຄງການທີ່ໄດ້ສະເໜີຈະເປັນຜູ້ທົບທວນ ແລະ ການປະເມີນຜົນບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເຊັ່ນກັນ. ການຕັດສິນໃຈຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ຈະບໍ່ແມ່ນເພື່ອຮັບຮອງ ຫລື ເພື່ອປະຕິເສດໂຄງການ ແຕ່ວ່າເປັນການຕັດສິນໃຈຕາມບັນທັດຖານພາຍໃນຂອງທະນາຄານວ່າ ຈະສະໜອງເງິນໃຫ້ ຫລື ບໍ່.

ການຕິດຕາມກວດກາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

ບັນດາຫົວຂໍ້ວິຊາຂອງຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາຜົນສະທ້ອນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ສະເໜີໄວ້ຢ່າງລະອຽດ ຢູ່ໃນຫຼັກສູດວິຊາ E. ສຳລັບວັດຖຸປະສົງເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນພາບໂດຍລວມຂອງການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມແບບຄົບຊຸດນີ້, ພວກເຮົາຈະສຸມໃສ່ປະເດັນໃດທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ນຳມາຂຽນລົງໃນບົດບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເທົ່ານັ້ນ.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະຕ້ອງລວມມີທັງ 2 ຢ່າງຄື: ແຜນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແຜນການ ຕິດຕາມກວດກາ.. ໃນແຜນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະໄດ້ລະບຸ ບັນດາມາຕະການບັນເທົາ ແລະ ເງື່ອນໄຂຕ່າງໆກ່ຽວກັບໂຄງການທີ່ໄດ້ແນະນຳ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ

ແລະ ລະບຽບການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ເພື່ອ ຫລຸດຜ່ອນ ຫລື ກຳຈັດຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ດີ ແລະເພື່ອສິ່ງ ເສີມ ບັນດາມາຕະການປັບປຸງສິ່ງແວດລ້ອມ. ສ່ວນແຜນການຕິດຕາມກວດກາສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ລະບຸ ລົງໃນບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມ ຈະຕ້ອງໄດ້ຊີ້ແຈງເຖິງລາຍຮອດ ກ່ຽວ ກັບຈຸດປະສົງ ແລະ ວິທີການ, ແລະຄວາມຖີ່ຂອງ ການເຮັດການຕິດຕາມກວດກາທີ່ຈຳເປັນ, ສະຖານທີ່ ຂອງການສຸ່ມຕົວຢ່າງ, ແລະ ເຕັກນິກສຳຫຼັບການວິ ເຄາະຂໍ້ມູນ.

ແຜນງານຕິດຕາມກວດກາແທ້ຈິງ ທີ່ມັກຖືກ ນຳມາຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການປະເມີນ ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຫລື ເປັນກິດຈະກຳ ສຳຫຼັບການຕິດຕາມ ມີຄວາມຕັ້ງໝັ້ນຈະ:

- ລະບຸ(ສ້າງເປັນເອກະສານ) ສະພາບການພື້ນ ຖານ ເພື່ອເອື້ອອຳນວຍແກ່ການປະເມີນຜົນດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ.
- ຕິດຕາມກວດກາຄວາມສອດຄ່ອງຂອງໂຄງການ ກັບ ກັບເງື່ອນໄຂ ສຳຫຼັບການຕັດສິນໃຈທີ່ໄດ້ກຳ ນົດໄວ້ ທົບທວນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງການຄາດ ຄະເນຜົນກະທົບທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນການປະເມີນ ຜົນກະທົບ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.
- ປະເມີນປະສິດທິຜົນຂອງມາຕະການບັນເທົາທີ່ ລະບຸໄວ້.

ຖ້າວ່າ ໂຄງການໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ, ແຜນການ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແຜນງານຕິດຕາມກວດ ກາ ຮວມກັນ ຄວນເປັນສິ່ງຮັບປະກັນໄດ້ວ່າ ບັນ

ຫາສິ່ງແວດລ້ອມທັງໝົດ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຄົ້ນ ຄວ້າຢ່າງລະອຽດ.

ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ຄວນ ເປັນອົງປະກອບສຳຄັນຂອງຂະບວນການການປະເມີນ ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ແຕ່ມັນກໍເປັນໜ້າເສັງ ດາຍ, ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ມັກຈະຖືກເມີນເສີຍ ຖ້າວ່າໂຄງການ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາແລ້ວ. ການຕິດຕາມມີຄວາມຈຳ ເປັນ ເພື່ອກຳນົດໄດ້ວ່າ ບັນດາມາຕະການປົກປ້ອງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແຜນງານຕິດຕາມກວດກາ ທີ່ ເປັນເງື່ອນໄຂສຳຄັນໃນການຮັບຮອງເອົາໂຄງການ ຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມການຮຽກຮ້ອງຫຼືບໍ່. ການ ຕິດຕາມກວດການີ້ ບໍ່ຄວນຄິດວ່າ ມັນເປັນພຽງແຕ່ ຂັ້ນຕອນໜຶ່ງຂອງຫຼັກການຂອງຂະບວນການປະເມີນ ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງດຽວ - ແຕ່ຄວາມ ຕັ້ງໝັ້ນຂອງມັນແມ່ນ ຜົນການຕິດຕາມທີ່ອອກມາ ຈະຕ້ອງຖືກນຳໄປເປັນທິດທາງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິ ບັດ. ການຕິດຕາມ ຕ້ອງຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອໃຫ້ສາມາດບົ່ງ ບອກໄດ້ວ່າ ບັນດາມາຕະການບັນເທົາທີ່ນຳໃຊ້ນັ້ນ ມີ ຄວາມສາມາດແກ້ໄຂຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຄາດ ກະໄວ້ໄດ້ຫຼືບໍ່ ແລະ ໃຫ້ສາມາດປະເມີນໄດ້ວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ມາຕະການອື່ນເພີ່ມ ເຕີມ ຫຼືບໍ່.

ນອກຈາກນັ້ນ, ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຕິດ ຕາມກວດກາຍັງສາມາດເຮັດໃຫ້ຮູ້ໄດ້ວ່າລະບົບມີເວດ ວິທະຍາມີການໂຕ້ຕອບຕໍ່ຄວາມກົດດັນຂອງໂຄງການ ຄືແນວໃດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະເປັນປະໂຫຍດທີ່ສຸດ ໃນ ການປະເມີນຜົນຂອງໂຄງການອື່ນທີ່ມີລັກສະນະຄ້າຍ ຄຽງກັນ.